

İMTİHANIN SIRRI

Her nefis ölümü tadıcıdır.
Biz sizi, şerle de, hayırla da
deneyerek imtilhan ediyoruz ve
siz bize döndürüleceksiniz.
(Enbiya Suresi,35)

HARUN YAHYA

Her insan hayatı boyunca birşeyleri elde edebilmek için çaba ve emek sarf eder. Kendi eğitim hayatınızı düşünün. O dönemden aklınızda en çok yer eden şeyler, muhtemelen sık sık karşılaştığınız sınavlardır. Bunların içinde en önemlisi ise, kuşkusuz üniversite sınavıdır. Çoğu genç insan üniversite sınavını hayatının dönüm noktası olarak tanımlar. Çünkü geleceğini nasıl şekillendireceklerini bu üç dört saatlik imtihanın sonucunda belirleyeceklerini düşünürler. Tek amaçları istedikleri üniversiteye girebilmektir. Bu amaca ulaşabilmek için büyük bir sabır ve kararlılık gösterirler.

Oysa dünya hayatında elde edilmek istenen yararların tümü –ne kadar ciddi bir çaba harcansa da- geçicidir. Ama bunların yanısıra bir de asla kaybolmayacak olan, asla tükenmeyecek güzelliklerin, sonsuz yararların bulunduğu ve insanın ebediyete kadar kalacağı gerçek bir hayat, ahiret hayatı vardır.

İşte insanın sonsuz ahiret yurduna ulaşmak için denendiği yer de "dünya hayatı"dır. İnsan, yeryüzünde bulunduğu sürece ahirete yönelik bir sınav yaşamakta ve bu konuda gösterdiği çabayla denenmektedir. Hayat, gerçekte Allah'ın bizleri sınamak ve eğitmek için yarattığı geçici bir süredir. İnsan bu süre boyunca düşünmek, böylece Rabbimiz'i tanımak, O'nun hükümlerine uymak ve O'nun rızasını aramakla sorumludur.

YAZAR HAKKINDA: Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını

gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 60 ayrı dile çevrilen yaklaşık 300 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ
رَسُولُ
مُحَمَّدٍ

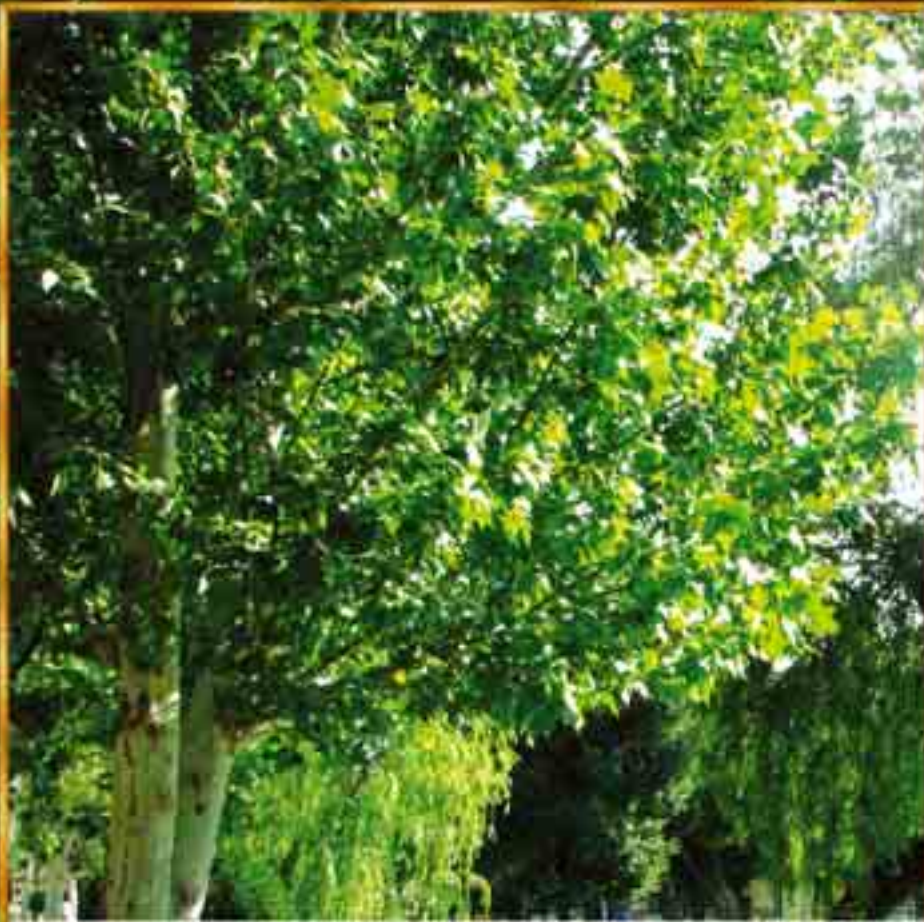
OKUYUCUYA

- Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.
- Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

IMTJHANIN
SRRR

HARUN YAHYA
(ADNAN OKTAR)

İMTİHANIN SİRRİ

Her nefs ölümlü tadındır.
Ete siz, şerh de, hayra da
deneyerek imtihan ediyunuz ve
siz biz'e döndürüleceksiniz.
(Enbiya Suresi, 35)

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 60 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uy-

gurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritius'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayımlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve kesin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci Baskı: Ocak 2000
İkinci Baskı: Temmuz 2001
Üçüncü Baskı: Ağustos 2001
Dördüncü Baskı: Ekim 2005
Beşinci Baskı: Ocak 2006
Altıncı Baskı: Temmuz 2006
Yedinci Baskı: Mart 2007
Sekizinci Baskı: Kasım 2007
Dokuzuncu Baskı: Mayıs 2009

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Entegre Matbaacılık
Sanayi Cad. No: 17 Yenibosna-İstanbul
Tel: (0 212) 451 70 70

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

YARATILIŞ GERÇEĞİ	10
GİRİŞ	33
DÜNYA BİR İMTİHAN YERİDİR	35
İMTİHANIN SIRRI	45
ZOR ANLARIN MÜSLÜMANI	54
CAHİLİYENİN ZORLUK KARŞISINDAKİ TAVRI	81
İMTİHAN SON ANA KADAR DEVAM ETMEKTEDİR	87
SONUÇ	95
EVİRİM YANILGISI	97

YARATILIS
GERÇEĞİ

Bu yazıyı okumanızı sağlayan göz hücresinin beslenmek için glikoza ihtiyacı vardır. Bunun için kanınızda ne kadar şeker bulunacağını hesaplayan, şeker miktarını sabit tutan bir sistem kurulmuş ve vücudunuza yerleştirilmiştir. Allah'ın yarattığı mükemmel düzen sayesinde, sizin düşünmenize ve planlamanıza gerek kalmadan, tüm organlarınız birbiriyle uyum içinde çalışır.

www.yaratilis.com

Bir kuş tüyünde sapın her iki tarafındaki damarlarda 400 kadar küçük çengel bulunur. Bu çengellerin her birinde 2'şer tane olmak üzere toplam 800 kadar küçük kanca vardır. Öndeki kancalarda 20'şer tane daha kancacık vardır. Bu kancacıklar kumaş parçalarının teyellenmesi gibi iki tüyü birbirine tuttururlar. Tek bir tüyde yaratılmış olan yaklaşık olarak 300 milyon tane küçük kanca Allah'ın sanatının delillerindedir.

www.canlilarinevrimi.com

*Bitz ayetlerimizi hem afakta, hem kendi nefislerinde
onlara göstereceğiz; öyle ki, şüphesiz onun hak
olduğu kendilerine açıkça belli olsun. Herşeyin
üzerinde Rabbinin şahid olması yetmez mi?
(Fussilet Suresi, 53)*

www.bitkidunyasi.net

Arılar kovadaki ısıyı hep aynı tutarlar. Havanın daha soğuk olduğu saatlerde petek çevresinde kümelenir ve vücut sıcaklıkları ile yumurtaları ısıtırlar. Sıcaklık arttığındaysa arıların bir bölümü ısıyı düşürmek için kanatlarını yelpaze gibi sallamaya başlar. Çok sıcak günlerde ise arılar, su kaynaklarından aldıkları su damlalarını getirir ve bunları kuluçka hücrelerinin üzerine serperler.

www.darwinistneleridusunmez.com

Güney Kutup bölgesinde yaşayan penguenlerin vücut sıcaklığı yaklaşık 40° C'dir. Yaşadıkları ortamın sıcaklığı ise kimi zaman, -40° C'yi bulmaktadır. Bu da penguenlerin, 80°C'lik bir sıcaklık farkına dayanmaları demektir. Bu dayanıklılığı sağlayan, hayvanın derisinin altında bulunan kalın yağ tabakasıdır. Bu tabaka, vücut sıcaklığının kaybolmasına engel olur.

www.evrimefsanesi.com

*Taneyi ve çekirdeđi yaran şüphesiz Allah'tır.
O, diriyi ölüden çıkarır, ölüyü de diriden
çıkartır. İşte Allah budur.
Öyleyse nasıl oluyor da çevriliyorsunuz?
(Enam Suresi, 95)*

Hindistan cevizinin tohumları suyla taşınır ve tohum taşımının güvenli olması için sert bir kabuğun içine yerleştirilmiştir. Bu sert kabuğun içinde uzun bir yolculuk için gereken herşey hazırdır. Hindistan cevizi tohumlarının en dikkat çekici özelliklerinden biri ise suda yüzebilmelerini ve batmamalarını sağlayan hava boşluklarına sahip olmalarıdır.

www.islamadavet.org

Derilerindeki renk maddeleri sayesinde bukalemunlar, buldukları ortama renk uyumu sağlayarak düşmanlarından korunurlar. Allah, bukalemunlarda sempatik sinir sisteminin salgısıyla pigmentlerin dağılması ve toplanmasını sağlayacak bir düzen yaratmıştır. Çok ağır hareket etmesine rağmen bukalemun bu sayede güvenli bir şekilde yaşamını sürdürebilir.

www.darwinizmdini.com

Bir insan suda bir balığın gördüğü gibi göremez, çünkü insan gözü su altında net görmeyi sağlayacak özelliklere sahip değildir. Örneğin balıklardaki gibi bir lens sistemi yoktur ya da insan gözü bir balığınki gibi küresel ve sert değildir, bu yüzden suda balıklar kadar net bir görüş sağlayamaz. Allah her canlıyı bulunduğu ortamla en uyumlu şekilde yaratmıştır.

www.dinsizliginkabusu.com

Fosil kayıtları, bitkilerin hiçbir zaman evrim geçirmediklerini, herhangi bir hayali ataya sahip olmadıklarını göstermektedir. Balıkların hep balık, kuşların hep kuş, örümceklerin hep örümcek, çamların hep çam oldukları gibi, meşeler de hep meşe olarak var olmuşlardır. Resimde görülen 45 milyon yıllık meşe yaprağı fosili de bu gerçeği teyit etmektedir.

www.Allahkorkusu.com

*Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 45 milyon yıl
Bölge: White River Oluşumu, Wyoming, ABD*

Üstte günümüz meşe yaprağı

45 milyon yıllık meşe yaprağı fosili

Deniz kestaneleri dünyanın dört bir yanındaki denizlerde rastlanan, Ekinoid sınıfına dahil dikenli deniz canlılarındandır. Yaklaşık 300 milyon yıllık deniz kestanesi fosilleri, bu canlıların kompleks yapılarıyla yüz milyonlarca yıldır var olduklarını göstermektedir. Bu zaman zarfında yapılarında bir değişiklik olmamış, herhangi bir ara aşamadan geçmemişlerdir.

www.genclerdarwinistleresorun.com

*Dönem: Karbonifer
dönemi*

Yaş: 306 - 299 milyon yıl

Bölge: ABD

*306 - 299 milyon yıllık
deniz kestanesi fosili*

*Yanda günümüzde
yaşayan bir deniz
kestanesi*

Bivalve, iki kabuklu yumuşakçalardan, midye ve istiridye türü bir canlıdır. Günümüzde yaşayanlarıyla, milyonlarca yıl önce yaşayanları arasında hiçbir fark yoktur. Bu durum evrimcilerin öne sürdüğü aşamalı evrim iddiasını, hiçbir tartışmaya yer bırakmadan geçersiz kılmaktadır.

www.yasayanfosiller.com

*Dönem: Senozoik zaman, Miosen dönemi
Yaş: 13 – 12,5 milyon yıl
Bölge: Calvert Oluşumu, Maryland, ABD*

Yanda 13-12,5 milyon yıllık bivalve, aşağıda ise günümüz bivalvelerinden örnekler görülmektedir.

37 – 23 milyon yaşındaki bir tavşanla günümüzde yaşayan tavşanlar arasında hiçbir fark yoktur. Milyonlarca yıldır değişime uğramayan tavşanlar, evrim geçirmediklerini, kendilerini Yüce Allah'ın yarattığını söylemektedirler.

www.cehennemazabi.com

Dönem: Senozoik zaman, Oligosen dönemi

Yaş: 387- 23 milyon yıl

Bölge: White River Oluşumu, Wyoming, ABD

Üstte günümüz tavşanları altta ise 78-23 milyon yıllık tavşan kafatası fosili görülmektedir.

Yüz milyonlarca yıllık fosiller, canlıların hiçbir dönüşüm ve değişim geçirmediğini ispatlamıştır. Resimdeki 95 milyon yıllık tilki kafatası fosili gibi tüm fosiller, Darwinizm'in saçmalığını gözler önüne sermektedir.

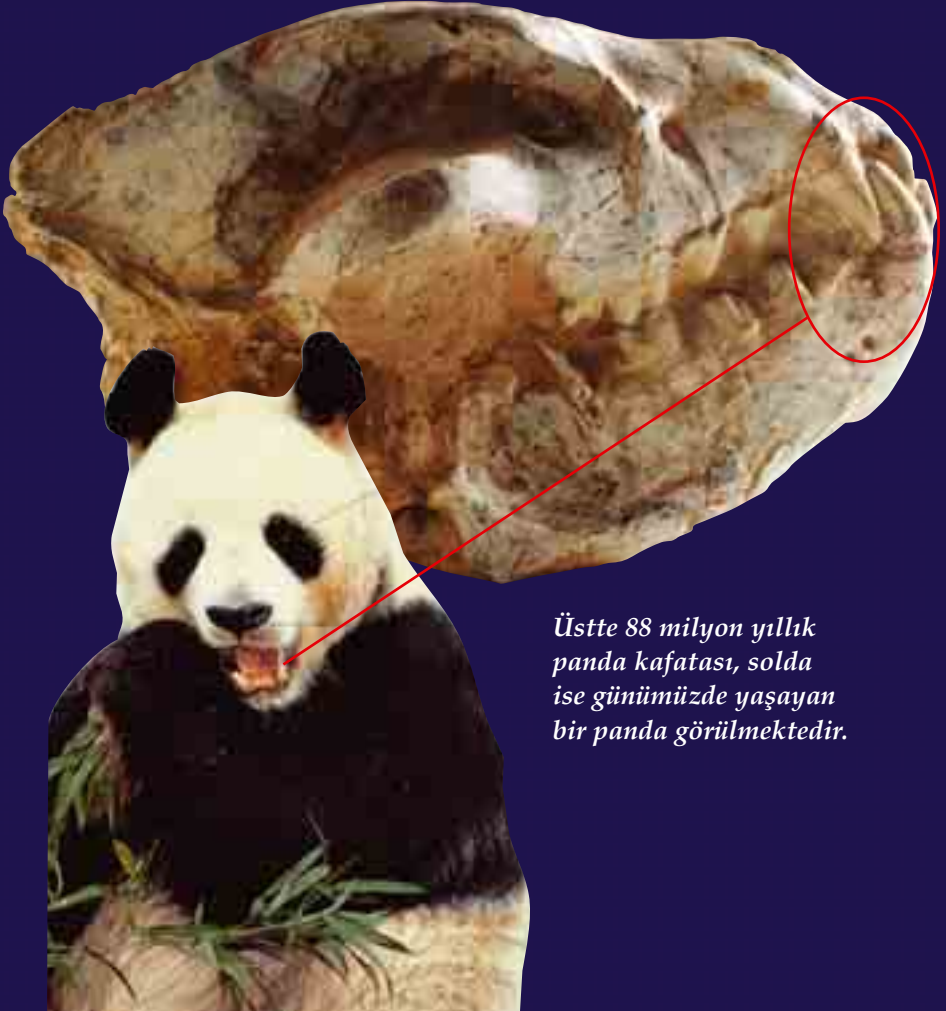
www.altincag.com

Yanda 95 milyon yıllık tilki kafatası, yukarıda ise günümüzde yaşayan bir tilki görülmektedir.

Fosil kayıtlarında tüm canlılar hep en mükemmel halleriyle ve tam olarak vardır. Kafatasları, omurgaları, el ve ayak yapılarında hiçbir yarım, noksan kalmış özellik yoktur. Fosiller, panda ların hep panda olarak var olduklarını, herhangi bir evrim geçirmediğini ispatlamıştır.

www.ahirzaman.net

Üstte 88 milyon yıllık panda kafatası, solda ise günümüzde yaşayan bir panda görülmektedir.

Resimde amber içinde fosilleşmiş iğnesiz arı fosili görülmektedir. Bu canlıların günümüzdeki örnekleriyle, milyonlarca yıl önce yaşayan örnekleri birbirlerinden farksızdır. İki resim karşılaştırıldığında aradaki mükemmel benzerlik hemen fark edilebilmektedir.

www.belgeseller.net

Dönem: Senozoik zaman, Mio-sen dönemi

Yaş: 25 milyon yıl

Bölge: Dominik Cumhuriyeti

Soldaki resimde gördüğümüz, amber içinde fosilleşmiş 25 milyon yıllık bir iğnesiz arı, aşağıda ise iğnesiz arının günümüzdeki örneklerinden biri görülüyor.

Tettigoniidae familyasına dahil olan çayır çekirgelerinin büyük çoğunluğu tropik bölgelerde yaşarlar. Çayır çekirgeleri milyonlarca yıldır değişmeden, aynı kalmışlardır. Resimde fosili görülen 128 milyon yaşındaki çayır çekirgesi de bu gerçeğin delilidir.

www.Allahinisimleri.net

En altta 128 milyon yıllık çayır çekirgesinin fosili, üstünde ise yaşayan bir çayır çekirgesi böceği görülmektedir.

Resimde görülen 54–37 milyon yıllık kemikli turna balığıyla, günümüz denizlerinde yaşayanları arasında hiçbir fark yoktur. Bu farksızlık, Darwinistlerin açıklayamayacağı bir durumdur ve Yaratılış gerçeğini bir kez daha ispatlamaktadır.

www.yaratilismuzesi.com

Dönem: Eosen dönemi

Yaş: 54-37 milyon yıl

Bölge: Green River Oluşumu, Lincoln County, Wyoming, ABD

Üstte solda, 108-92 milyon yıllık bir kemikli turna balığı fosili ve üstte sağda fosilden bir detay, altta ise canlının günümüzde yaşayan örneği görülmektedir.

Günümüzdeki istiridyelerle aynı olan 23 – 5 milyon yaşındaki istiridyeler, evrim teorisinin iddialarının geçersiz olduğunu göstermektedir. Milyonlarca yıldır aynı olan istiridyeler, evrim geçirmemiştir, onları Allah yaratmıştır.

www.dunyasavaslari.com

*Dönem: Senozoik zaman, Miosen dönemi
Yaş: 23 - 5 milyon yıl
Bölge: Cajamarca Oluşumu, Peru*

Yanda Peru'da bulunan 23-5 milyon yıllık istiridyeye fosili, üstte ise günümüz istiridyelerinden biri yer almaktadır.

Resimde görülen 165 milyon yaşındaki kozalak dilimi, taşlaşmış bir ormandan elde edilmiştir. Kozalağın tüm detaylarının görüldüğü bu fosil örneği, bitkilerin evrim geçirmedigini gösteren delillerden biridir. Günümüzdeki kozalakların sahip olduğu tüm özelliklere bundan 165 milyon yıl önce yaşamış olan kozalaklar da aynı şekilde sahiptir.

www.kuranahlaki.com

Dönem: Mezozoik zaman, Jura dönemi

Yaş: 165 milyon yıl

Bölge: Jaramillo, Santa Cruz, Arjantin

Sağdaki resim, 165 milyon yıllık bir kozalak fosiline aittir. Altta ise günümüze ait kozalak dilimleri ve bir kozalak görülüyor.

Fosil kayıtlarında pek çok örneği olan canlılardan biri de yengeçlerdir. Milyonlarca yıl önce yaşamış olan yengeçlerle günümüzdekiler arasında bir fark olmadığı fosil bulgularının gösterdiği reddedilemez bir gerçektir. Bu gerçeğin ispatlarından biri de resimde görülen 23 – 5 milyon yaşındaki yengeçtir. Bu yengeç, bugün yaşayanlarla tıpatıp aynıdır.

www.sevimlicanlilar.com

Dönem: Senozoik zaman, Miosen dönemi

Yaş: 23 - 5 milyon yıl

Bölge: Rio de la Plata, Arjantin

Yanda, günümüzde yaşayan yengeçlerden bir örnek.

Altta, 23-5 milyon yıllık yengeç fosili

İMTİHANIN
SIRRI

Hayatınız boyunca güzel bir şeyi elde etmek için hep bir çaba ve emek sarf etmişsinizdir. Eğitim hayatınızı düşünün. O dönemden aklınızda en çok yer eden şeyler, muhtemelen sık sık karşılaştığınız sınavlardır. Bunların içinde en önemli ise, kuşkusuz üniversite sınavıdır. Çoğu genç insan üniversite sınavını hayatının dönüm noktası olarak tanımlar. Çünkü geleceklerini nasıl şekillendireceklerini bu üç dört saatlik imtihanın sonucunda belirleyeceklerini düşünürler. Bu nedenle yıllarca çalışır, uykusuz kalır, pek çok sosyal faaliyetten, tatil ve eğlenceden uzak durup, kendilerini sadece derslerine verirler. Tek amaçları istedikleri üniversiteye girebilmektir. Bu amaca ulaşabilmek için büyük bir sabır ve kararlılık gösterirler.

Aynı şekilde hayattaki en büyük amacı güzel bir ev sahibi olmak olan bir kişiyi düşünün. Bu evi elde etmek için önce yeteri kadar maddi güce sahip olabilmesi gereklidir. Bunun için gece gündüz demeden iyi bir iş sahibi olabilmek, mevkisini yükseltebilmek, dolayısıyla maddi kazancını artırabilmek için çalışıp çabalar. Ancak böyle uzun süreli ve özverili bir çalışmadan sonra o kişinin istediği evi satın alması veya inşa ettirmesi ve evin içine girip yaşaması mümkün olur.

Bu örneklerden de anlaşıldığı gibi, insanın bir güzelliğe ya da uğrun-da pek çok şeyi göze aldığı hedefine ulaşabilmesi için kimi zaman yıllarca süren bir çaba, kararlılık ve dirayet göstermesi, karşılaştığı zorlukları sabırla karşılaması gerekebilir. Bunların yanı sıra insanın maddi güç ya da toplum içinde itibar, şöhret ve belli bir kariyer elde etmek gibi hedefleri varsa; bunlar için de ciddi bir çaba sarf etmesi ve bazı zorlukları göze alması, halk içinde kullanılan tabiriyle "kendinden bir şeyler vermesi" gerekir.

Ancak burada çok önemli bir noktayı hatırlatmalıyız: Yukarıda saydığımız örnekler, insanın dünyadaki kısa hayatı boyunca elde edeceği geçici yararlarla ilgilidir. Ve bu yararların hepsi ya ölümlerle birlikte

veya henüz dünyadayken herhangi bir sebeple aniden elinden çıkabilir. Örneğin yıllarını sınav günü başarılı olmak için durmaksızın çalışarak geçiren bir genç, başına gelen bir kaza ile sınava girmeden hayatını yitirebilir. Veya yıllar süren bir emek sonucunda sahip olduğu evi yakıp yıkacak olan bir felaket, insanın çabasını, emeğini bir anda yok edebilir.

Görüldüğü gibi dünya hayatında elde edilmek istenen yararların tümü -ne kadar ciddi bir çaba harcansa da- geçicidir. Ama bunların yanı sıra bir de asla kaybolmayacak olan, asla tükenmeyecek güzelliklerin, sonsuz yararların bulunduğu ve insanın ebediyete kadar kalacağı gerçek bir hayat vardır. Bu, inanan insanların dünya hayatı boyunca ulaşmak için ciddi bir çaba sarf ettikleri, tüm diğer konuların çok daha üstünde tuttukları, asla akıllarından çıkarmadıkları ölümden sonraki ahiret hayatıdır.

İşte insanın sonsuz ahiret yurduna ulaşmak için denendiği yer de "dünya hayatı"dır. İnsan, yeryüzünde bulunduğu sürece ahirete yönelik bir sınav yaşamakta ve bu konuda gösterdiği çabayla denenmektedir. Hayat, gerçekte Allah'ın bizleri sınamak ve eğitmek için yarattığı geçici bir süredir. İnsan bu süre boyunca düşünmek, böylece Rabbimizi tanımak, O'nun hükümlerine uymak ve sadece O'nun rızasını aramakla sorumludur. Bunun yanında bu imtihan hayatı boyunca başına gelen herşeye en güzeliyle karşılık vermek, sabretmek ve güzel ahlak göstermekle yükümlüdür. Herşeyin Rabbimizden gelen bir deneme olduğunu bilmek, bunlardan zevk almak, karşılaştığı her olayı neşe ve şevkle karşılamak ise, dünyadaki imtihanın müminlere has olan bir sırrıdır.

Şüphesiz bu sırrı kavrayan ve tüm yaşamını denendiğinin bilincinde olarak geçiren insanlar, asla son bulmayacak ve tükenmeyecek olan bir kazanç elde edeceklerdir.

Bu kitabın amacı, çoğu zaman gaflet içinde hiç düşünmeden yaşamalarını sürdüren insanlara bu gerçekleri bildirmektir. Ve dünya üzerinde kendilerine amaç edindikleri şeylerin tümünden çok daha büyük bir amaçları olması gerektiğini hatırlatmaktır.

DÜNYA BİR İMTİHAN YERİDİR

İnsan, her canlı gibi Allah tarafından bir amaç üzere yaratılmıştır. İnsanın yaratılış amacını ve kısa süren dünya hayatı boyunca nasıl bir ömür geçirmesi gerektiğini öğrenebileceği kaynak, Allah'ın kullarına bir rehber olarak indirdiği Kuran'dır. Nitekim Allah "**Bizim, sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten Bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sanmıştınız?**" (Müminun Suresi, 115) ayetinde insanların belli bir amaç üzere yaratıldıklarını bildirmiştir. Bu amacın ne olduğu ise başka ayetlerde tarif edilmiştir. İnsanın yaratılış amacı, "**... insanları yalnızca Bana ibadet etsinler diye yarattım.**" (Zariyat Suresi, 56) ayetiyle haber verildiği gibi Allah'a kulluk etmektir.

Yalnızca Allah'a ibadet etmek için yaratılan insanın önünde ortalama altmış-yetmiş yıllık kısa bir ömür vardır. Ve bu ömür, tıpkı bir kum saatinde olduğu gibi hiç durmadan akmakta; insan, ahirete doğru sürekli bir geri sayım içinde yaşamaktadır. Herkes kendisi için belirlenmiş bir süre kadar yeryüzünde kalacaktır ve bu vaktin bilgisi sadece Allah Katında saklıdır. İnsanın hayatı kimsenin değiştirmeye güç yetiremeyeceği şekilde, Allah tarafından çizilmiş bir kader üzere işlemektedir.

Dünya üzerindeki herşey zamanı geldiğinde yok olacaktır. Apaçık olan gerçek ise "**... dünya hayatı, ahirette (ki sınırsız mutluluk yanında geçici) bir meta'dan başkası değildir.**" (Rad Sure-

si, 26) ayetinde de bildirildiği gibi, sonsuz ahiret hayatının yanında dünya hayatının çok kısa olduğudur. Çünkü dünya üzerinde herşey eskimeye, yaşlanmaya ve yok olmaya doğru çok büyük bir hızla ilerlemektedir. Zaman herkesi ve herşeyi mutlaka tahribata uğratmakta ve bu geçici dünyaya bağlananlar çok büyük bir kayıp içine düşmektedirler.

Büyük İslam alimi Bediüzzaman Said Nursi de eserlerinde dünya hayatının geçici bir mekan olduğunu ve insanın bu dünyada ahiret için ciddi bir çaba harcaması gerektiğini şöyle dile getirmiştir:

Dünya bir misafirhanedir. İnsan onda az duracaktır ve vazifesi çok bir misafirdir ve kısa bir ömürde ebedi hayatına lazım olan levazımata tedarik etmekle mükelleftir.¹

İnsanın dünya hayatındaki kısa ömrünü "geçici bir misafirlik" olarak tanımlayan Said Nursi bir başka örneğinde "İnsana varlığı, hayvan gibi dünya hayatını kazanmak için verilmemiştir." der ve şu şekilde devam eder:

Ey nefsim ve ey arkadaşım! Aklınızı başınıza toplayınız. Ömür sermayenizi ve hayat kabiliyetinizi hayvan gibi, hatta hayvandan daha aşağı bir derecede şu geçici hayata ve maddi lezzetlere harcamayın. Yoksa sermayece en üstün hayvandan elli derece yüksek olduğunuz halde, en aşağıda olanından elli derece aşağı düşersiniz.²

Bediüzzaman'ın da belirttiği gibi üstün özelliklerle nimetlendirilmiş, akıl, vicdan ve sağduyu sahibi bir varlık olan insanın yaratılış amacının, eksikliklerle dolu olan bu kısa dünya hayatında, geçici yararlar elde etmek olmadığı çok açıktır. İnsan burada imtihan edilmektedir ve nihai hedefi de sonsuz ahiret güzelliğini kazanmaktır.

İnsan, dünyada karşılaştığı olaylar karşısında gösterdiği tavırlarla, sahip olduğu ahlakla ve içinde taşıdığı niyetiyle denenmektedir ve kişinin sadece "iman ettim" demesi kesinlikle yeterli değildir. İmanını tavırlarıyla da göstermelidir. Çünkü kıyamet gününde gizli ya da açık,

hayatına dair herşey ortaya dökülecek, çok hassas bir hesap yapılacaktır. Bu hesapta "... bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar" (Nisa Suresi, 49) bile haksızlığa uğratılmayacaktır. İyilikten yana yaptıkları ağır basanlar sonsuz güzelliklerle bezenmiş cennet yurdunda ağırlanırken, kötülüğü ve zulmü kendilerine yol edinenler sonsuz cehennem azabıyla karşılık bulacaklardır. Zira Allah bu kısa hayatı insanları denemeden geçirerek iyi ve doğru olanları diğerlerinden ayırt etmek için yaratmıştır. Mülk Suresi'nde bu gerçek şöyle bildirilir:

O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı... (Mülk Suresi, 2)

Dünya Hayatına Karşılık Ahireti Satın Almak

Dinden uzak insanların en büyük yanlışlarından biri, bu dünyadaki hayatı kalıcı zannetmeleri ve aslında bir denemeden geçirilmekte olduklarını unutmalarıdır. Dünyada, böyle bir gaflet içinde yaşayan insanları etkileyebilecek, akıllarını çelebilecek pek çok güzellik ve süs vardır. Ahiretin unutulduğu toplumlarda insanlar, doğdukları andan itibaren kendilerine süslü görünen bu değerleri elde etme hırsına yönlendirilirler. Allah insanları dünyaya hırsıyla bağlayan bu süsleri Kuran'da şöyle haber vermiştir:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah Katında olandır. De ki: "Size bundan daha hayırlısını bildireyim mi? Korkup sakınanlar için Rablerinin Katında, içinde temelli kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır. Allah, kulları hakkıyla görendir." (Al-i İmran Suresi, 14-15)

Yukarıdaki ayetlerde görüldüğü gibi, insanların dünyaya yönelik tutkuları çok çeşitlidir. Ama bu tutkuları elde etmek onlara tek başına bir kazanç sağlamaz; çünkü asıl hayatları "temelli kalacakları" ahiret yurtdur. Kehf Suresi'nde insanların hırsla bağlandıkları dünya hayatının gerçek durumu şöyle bir benzetmeyle en hikmetli şekilde tarif edilmiştir:

Onlara, dünya hayatının örneğini ver; gökten indirdiğimiz suya benzer, onunla yeryüzünün bitkileri birbirine karıştı, böylece rüzgarların savurduğu çalı-çırpı oluverdi. Allah, herşeyin üzerinde güç yetirendir. Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici-süsüdür; sürekli olan 'salih davranışlar' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır. (Kehf Suresi, 45-46)

Bu ayetlerde de haber verildiği gibi dünyaya ait her türlü süs; zenginlik, güzellik, eşler, evler, mücevherler, makam, ün ya da kariyer ve diğerleri sadece kısa bir yarardan, geçici bir oyalanmadan başka bir şey değildir. Bunların tümü mutlak surette yok olacaktır.

Fakat insanların büyük bir bölümü, bunların geçici olduğunun farkına varmaz; tam tersine bunlara dalıp oyalanırlar. Kimi sürekli daha çok mal toplamaya, kimi insanlar tarafından daha çok itibar görmeye, kimi daha güzel veya yakışıklı bir eş bulmaya, kimi de işyerinde en başarılı kişi olarak tanınmaya çalışıp çabalar. Tüm bunlara öyle büyük bir hırsla bağlanırlar ki, bu oyalanma onlara ölüm sonrasında karşılaşacakları sonsuz ahiret hayatını tamamen unutturur. Ölümü bir yokoluş olarak algılar ve ölümden sonrası için bir hazırlık yapmayı düşünmezler.

Oysa Bediüzzaman Said Nursi'nin de söylediği gibi ölüm bir ayrılış, ya da yokoluş değil, tam tersine dünyada yaşanan imtihanın son bulma ve yapılanların karşılığını alma yeridir:

Kainattaki yok olma, ayrılık, yokluk zahiridir. Gerçekte ayrılık yoktur, kavuşma vardır. Yok olma ve yokluk yoktur, yenilenme

*vardır. Ve kainattaki herşey bir çeşit sonsuza kadar var olma başarısına sahiptir. Ölüm, bu geçici alemde sonsuz aleme gitmektir. **Ölüm, hidayet ehli ve Kur'an ehilleri için öteki aleme gitmiş dost ve ahbablarına kavuşma vesilesidir. Hem hakiki vatanlarına girmeye araçtır. Hem dünya zindanından cennet bahçesine bir davettir. Hem Rahman-ı Rahim'in fazlından kendi hizmetine karşılık bir ücret almaz. Hem hayat vazifesinin zorluğundan bir terhistir. Hem kulluk ve imtihanın talim ve talimatından bir paydosdur.***³

Bediüzzaman'ın yukarıdaki sözlerinde de ifade ettiği gibi, dünyayı gerçek yurt zannetmek büyük bir gaflettir. Çünkü sonsuzluğun yanında dünya hayatının süresi tek bir an hükmünde bile değildir. Bediüzzaman bir başka ifadesinde dünyayı ahirete tercih etmenin ne kadar akılsızca bir davranış olacağına şöyle bir örnekle dikkat çekmiştir:

*Ebedi hayatı zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu geçici hayatı hasr-ı nazar etmek; ani bir şimşegi, sermedi bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir.*⁴

İşte bu gerçeğin bilincinde olan Müslümanlar, ölümlerle birlikte dünyadan ayrılmayı, Kuran ahlakından uzak insanlar gibi isyanla değil, şevk ve heyecanla karşılarlar. Dünyada yaptıkları güzelliklerin karşılığını Allah'tan sonsuz ahiret hayatlarında almayı umarlar. Ahirette cennet gibi sonsuz güzellikler ve inceliklerle dolu bir mekana kavuşma umudunun şevki ve coşkusu içinde yaşarlar.

Dünyayı ebedi bir yaşam yeri zannederek hırsla kapılanların durumu bir ayette şöyle haber verilmiştir:

Onlar, hidayete karşılık sapıklığı, bağışlanmaya karşılık azabı satın almışlardır. Ateşe karşı ne kadar dayanıklıdırlar! (Bakara Suresi, 175)

Bir başka ayette de "imana karşılık küfrü satın alanlar" olarak ta-

nımlanan bu insanlar, büyük bir hataya düşmüşlerdir. Bu kişilerin nasıl bir kayıp içinde olduklarını anlamak için şöyle bir örnek verebiliriz:

İki insan düşünün. Bunların ikisine de çok yüklü bir sermaye verilsin ve ne şekilde harcayacaklarının kararı da kendilerine bırakılsın. Bu kişilerden biri elindeki bütün imkanları hoyratça saçıp savursun ve elinde bir süre sonra hiçbir şey kalmasın. Kuşkusuz bu kişi böyle bir durumda -geriye dönüşün olmadığını farketdiğinde- çok büyük bir pişmanlık yaşayacaktır. Diğer kişi ise elindeki sermayeyi kalıcı ve insanlara faydalı yatırımlar için harcasın ve elde ettiği tüm güzellikler hem kendisi hem de insanlık için bir kazanç olsun.

İşte dünyada insana verilen tüm mal, mülk, kültür, ün, itibar, güzellik ve daha pek çok nimet de kişinin ahirete hazırlanması için tanınmış birer fırsattır. İman eden kişi bu fırsatları en akılcı şekilde değerlendirir.

İnkâr edenlerin örneği ise, elindeki sermayeyi boşa harcayan kişiye benzer. İnkarcılar dünya hayatında kendilerine verilen kısacık süreyi hoyratça harcar ve sonra sonsuz ahiret hayatında çok büyük bir kayıp içinde olurlar. Bu insanların durumu Kuran'da şöyle haber verilir:

De ki: "Davranış (ameller) bakımından en çok hüsrana uğrayacak olanları size haber vereyim mi? Onların, dünya hayatındaki bütün çabaları boşa gitmişken, kendilerini gerçekte güzel iş yapmakta sanıyorlar." İşte onlar, Rablerinin ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenlerdir. Artık onların yapıp-ettikleri boşa çıkmıştır, kıyâmet gününde onlar için bir tartı tutmayacağız. (Kehf Suresi, 103-105)

Yalnızca dünya hayatına razı olmayan ve ahiret hayatının ebedi olduğunun bilincinde olan kişiler, bu hayatın yararlarının geçici olduğunu bildikleri için, sonsuz cennet güzelliklerini kazanmak için çalışırlar. İşte onlar yaptıkları bu ticaret nedeniyle çok büyük bir kazanç için-

dedirler. Allah onları büyük bir ecirle müjdelemiştir:

Hiç şüphesiz Allah, müminlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır... (Tevbe Suresi, 111)

...Şu halde yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 111)

İnsan Hayırla ve Şerle İmtihan Edilmektedir

İnsanların, yaşamları boyunca türlü şekillerde deneneceğini kitabın başında da ifade etmiştik. Kuran'da bu denemelerin hayırla olduğu gibi şerle de olabileceği bildirilmektedir:

Senden önce hiçbir beşere ölümsüzlüğü vermedik; şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü kalacaklar? Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz. (Enbiya Suresi, 34-35)

Ayetlerde haber verildiği gibi insan her türlü olayla denenebilir. İnsanın bolluk, zenginlik ve çok büyük nimetler içindeyken de Allah'ın razı olacağı güzel ahlakı göstermesi, her tavrında Allah'a yönelip dönmesi ve O'nun emir ve tavsiyelerine çok büyük bir titizlik göstermesi gerekir. Çünkü bolluk dünyanın geçici süslerine dalan insan için bir fitne konusu, bir deneme, unutturup yanıltan bir etken olabilir. Ama imanlı bir insan ne kadar büyük nimetler içinde olursa olsun asla Allah'a karşı nankörlük etmez.

İnsan bunun yanında hastalıkla, felaketlerle, inkarcılardan gelen türlü baskılarla, incitici söz, iftira, tuzak, alay zulmü gibi olaylarla da denenebilir. Fakat Müslüman bunların hepsinin imtihanın bir parçası olduğunu bilir ve bunlara sabır göstermenin güzelliklere açılan bir yol olduğunu unutmaz.

Bu insanlar daha önce de belirttiğimiz gibi dünyaya karşılık ahireti

satın alarak kendileri için hayırlı bir ticaret yapmışlardır. **"Bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız ancak bir fitnedir (imtihan konusudur). Allah yanında ise büyük bir mükafat vardır."** (Enfal Suresi, 28) ayeti gereği, sahip oldukları herşeyle denendiklerinin bilincine varmışlardır. Canlarının, mallarının ve sahip oldukları herşeyin Allah'a ait olduğunu bildikleri için, bunlarda meydana gelen bir eksilme veya artış onların ahlaklarını, düşünce yapılarını ve Allah'a olan sadakatlerini asla etkilemez. Kuran'da bu insanların güzel tutumlarını tarif eden pek çok ayet vardır:

Ama Resul ve onunla birlikte olan müminler, mallarıyla ve canlarıyla cehd ettiler (çaba harcadılar); işte bütün hayırlar onlarındır ve kurtuluşa erenler onlardır. Allah onlar için, süresiz kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırladı. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 88-89)

Mümin olanlar, ancak o kimselerdir ki, onlar, Allah'a ve Resûlü'ne iman ettiler, sonra hiçbir kuşkuyla kapılmadan Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cehd ettiler. İşte onlar, sadık (doğru) olanların ta kendileridir. (Hucurat Suresi, 15)

Ayetlerde dikkat çekildiği gibi bu dünya Müslümanlar için Allah yolunda, O'nun rızasını kazanmak için cehd edilmesi yani çaba harcanması, hizmet edilmesi gereken bir mekandır. Bediüzzaman Said Nursi de dünya hayatının sadece bir hizmet yeri olduğunu, insanın zorluk ve güzelliklerle denemeden geçirebileceğini ve musibetlere, sıkıntılara sabretmenin mükafatının da çok büyük olacağını şu şekilde bildirir:

Şu dünya hayatı, imtihan meydanıdır ve hizmet yurtdur; lezzet, ücret ve mükafat yeri değildir. Madem hizmet yurtdur ve kulluk mahallidir; hastalıklar ve musibetler dini olmamak ve sabretmek şartıyla, o hizmete ve kulluğa çok başarı ve kuvvet verir. Ve her bir saati,

bir gün ibadet hükmüne getirdiğinden şikayet etmek değil, şükretmek gerekir. Evet ibadet iki kısımdır: Birinci kısım olumlu diğeri ise olumsuz. Olumlu kısmı malumdur. Olumsuz kısmı ise, hastalık ve musibetlerde, musibettede, za'fını ve aczini hissedip, Rahman olan Rabbin'e yönelip, O'nu düşünüp, O'na yalvarıp halis bir kulluk yapar. Bu kulluğa riya giremez, halistir. Eğer sabretse, musibetin mükafatını düşünse, şükretse, o vakit her bir saati bir gün hükmüne geçer. Kısacık ömrü uzun bir ömür olur. Hatta bir kısmı var ki bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçer.⁵

Said Nursi'nin bu hikmetli anlatımı üzerinde düşünmek son derece önemlidir. Başta da belirttiğimiz gibi insan Allah'a kulluk etmek, O'na olan teslimiyetini ve bağlılığını her olay karşısında göstermekle yükümlüdür. İnsanın karşısına çıkan zorluklara sabretmesi de bu bağlılığı göstermenin yollarından biridir. İnsan dünyada her türlü sıkıntıyla karşılaşabilir, çünkü bu Allah'ın Kuran'da bildirdiği, değişmeyen bir kanunudur. Üstelik bu sıkıntı ve zorluk anları, insanın hiç karşılaşmayı ummadığı zamanlarda da ortaya çıkabilir. Ve çok uzun bir zaman dilimini kapsayabilir veya böyle görünebilir. Örneğin insan zenginken fakir düşebilir, başarılı olduğu bir konuda ummadığı bir başarısızlıkla karşılaşabilir, sevdiği bir insanı yitirebilir, hastalanabilir, sakat kalabilir... Ama bunların hepsi bu kişi için bir denemedir ve Allah böyle denemelere sabreden kullarını sonsuz bir güzellikle müjdelemiştir.

Bu nedenle de insan dünya hayatındaki -ahireti için çok değerli olan- her gününü, her saatini, hatta her dakikasını ve saniyesini çok iyi değerlendirmelidir. Yaptığı her işte, gösterdiği her tepkide "Allah'ı nasıl en fazla razı ederim?" sorusunun cevabını aramalıdır. Önemli olan kişinin dünyaya dalıp ahireti unutmaması ve geçici bir yarar uğruna ahiretini gözden çıkarmamasıdır. İnsanın Allah'a döndürüldüğü zaman sonsuz güzelliklere kavuşmasının yolu budur:

Her nefis ölümü tadıcıdır. Kıyamet günü elbette ecirleriniz eksiksizce ödenecektir. Kim ateşten uzaklaştırılır

ve cennete sokulursa, artık o gerçekten kurtuluşa ermiştir. Dünya hayatı, aldatıcı metadan başka bir şey değildir. Andolsun, mallarınızla ve canlarınızla imtihan edileceksiniz ve sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve şirk koşmakta olanlardan elbette çok eziyet verici (sözler) işiteceksiniz. Eğer sabreder ve sakınırsanız (bu) emirlere olan azimdendir. (Al-i İmran Suresi, 185-186)

İMTİHANIN SIRRI

İman eden insanların dünya hayatları boyunca türlü denemelerden geçirileceklerini, mallarıyla ve canlarıyla imtihan olacaklarını, inkarcıların çok çeşitli tuzaklarıyla karşılaşacaklarını ve asılsız iftiralara uğrayacaklarını Allah Kuran'da haber vermiştir. Yani salih müminler, hayatlarının her döneminde birtakım zorluklarla karşılaşabilirler. İşte önemli olan da insanların bu zorluk anlarında Kuran ahlakını yaşamaları, her an Allah'ı zikretmeleri ve içinde buldukları duruma şükredip, hepsinde bir hayır ve güzellik olduğunu fark edebilmeleridir.

Bu sayılanların rahat bir ortamda, bolluk ve nimetler içindeyken yapılması zorluk anına göre kuşkusuz daha kolaydır. Ancak Müslümanın imanının gücünü asıl gösteren en önemli şeylerden biri, bu üstün ahlakını zor zamanlarda yaşaması ve bundan da hiçbir şekilde taviz vermemesidir. Fakirlik, açlık, korku, mallardan ve canlardan eksiltme, hastalık, inkarcıların tehditleri, iftiraları ve tuzakları gibi olaylarla karşılaştıklarında sabır gösteren Müslümanlar, güzel tavırlarının karşılığını daha güzeliyle alacaklardır.

Kuran'da inkarcı toplulukların elçilere ve salih müminlere karşı kurdukları tuzaklar ve yaptıkları zorbalıklarla ilgili pek çok örnek verilmektedir. Firavun'un kavmine karşı gösterdiği zorbaca muamele de buna bir örnektir. Allah ayetinde bunun Kendisi'nden bir deneme olduğunu şu şekilde bildirir:

Sizi, dayanılmaz işkencelere uğrattıklarında, Firavun ailesinin elinden kurtardığımızı hatırlayın. Onlar, kadınlarınızı diri bırakıp, erkek çocuklarınızı boğazlıyorlardı. Bunda sizin için Rabbinizden büyük bir imtihan vardı. (Bakara Suresi, 49)

Ayette de belirtildiği gibi inkarcıların hayrı engellemek için yaptıkları her türlü zorbalık, Müslümanlar için bir imtihan olmaktadır. İman edenlerin bu zorluklar karşısında gösterdikleri üstün ahlak, cesaret ve metanet, onların ahiret karşılıklarını ve derecelerini arttırmaktadır. Bakara Suresi'nde inananların dünyada yaşadıkları imtihan konularının neler olabileceği ve bunlar esnasında gösterdikleri güzel tavır şu şekilde tarif edilmiştir:

Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele. Onlara bir musibet isabet ettiğinde, derler ki: "Biz Allah'a ait (kullar)ız ve şüphesiz O'na dönücüleriz." Rablerinden bağışlanma (salat) ve rahmet bunların üzerinedir ve hidayete erenler de bunlardır. (Bakara Suresi, 155-157)

Ayetlerde bildirilen tevekküllü ve teslimiyetli ifadeler tüm Müslümanlar için en güzel örnektir. İnkâr edenlerin ise, iman edenlerin bu tevekküllü ve sabırlı tavırlarını anlayabilmeleri mümkün değildir. Çünkü onlar iman edenlerin de kendilerine benzediklerini, onların da cahiliye kıstasları ile düşünüp, kendileri gibi davrandıklarını zannederler. Bu nedenle de bolluk ve zenginlikle karşılaştıklarında müminlerin de dalıp oyalanacaklarını, sıkıntı ve zorluklarla karşılaştıklarında ise yılgınlık gösterip inkara sapacaklarını düşünürler.

Fakat bu şekilde düşünenler çok büyük bir yanılğı içindedirler. Çünkü "imtihanın sırrı" nı kavramış bir Müslüman için zorluklara sabretmek en büyük güzelliklerdendir. Kuran ahlakını yaşayan ve bu üstün ahlakın insanlar arasında da yayılması için çaba sarf eden bir mümin için, başına gelen zorluklar onun doğru yolda olduğunu gösteren

birer işaretir. Bunlar onun şevkini, neşesini ve mücadele azmini kat kat artırır.

Nitekim Allah Kuran'da tarih boyunca değişmeyen bazı kanunların varlığından söz etmiştir. İnananların zorluk ve sıkıntılarla karşılaşmaları, inkarcıların baskılarına maruz kalmaları, ama inkarcıların bunun sonucunda mutlaka hüsrana uğramaları da Allah'ın haber verdiği bu kanunlardandır:

Neredeyse seni (bu) yerden (yurdundan) çıkarmak için tedirgin edeceklerdi; bu durumda kendileri de senden sonra az bir süreden başka kalamazlar. (Bu,) Senden önce gönderdiğimiz resullerimizin bir kanunudur. Kanunumuzda (sünnetimizde) bir değişiklik bulamazsın. (İsra Suresi, 76-77)

İşte bu, dünyada yaşanan imtihanın sırlarından biridir. Allah Kuran'da Müslümanlara karşılaşabilecekleri pek çok olayı önceden haber vermiştir. Ayrıca Müslümanlara cennete girebilmeleri için mutlaka geçmiştekilerin başlarına gelenlerle deneneceklerini de bildirmiştir:

Yoksa sizden önce gelip-geçenlerin hali başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Onlara öyle bir yoksulluk, öyle dayanılmaz bir zorluk çattı ve öylesine sarsıldılar ki, sonunda elçi, beraberindeki müminlerle; "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyordu. Dikkat edin. Şüphesiz Allah'ın yardımı pek yakındır. (Bakara Suresi, 214)

Kadere Teslimiyet

Yeryüzünde yaşanan imtihan ortamının çok önemli bir sırrı daha vardır. Bu sırta vakıf olan müminler, karşılaştıkları zorluklara büyük bir şevk ve neşeyle sabır gösterirler. İşte bu sırrın özünde "kader" gerçeği vardır. Müslüman, Allah'ın herşeyi bir kader üzere yarattığı-

nı ve başına gelenlerin sadece Allah'ın dilemesiyle gerçekleştiğini bilir. İnsanların hayatlarını tüm ayrıntılarıyla yaratan Allah'tır. En'am Suresi'nde yeryüzünde meydana gelen küçük büyük tüm olayların Allah'ın dilemesiyle gerçekleştiği şu şekilde ifade edilir:

Gaybın anahtarları O'nun Katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez. Karada ve denizde olanların tümünü O bilir, O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez; yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru dışta olmamak üzere hepsi (ve herşey) apaçık bir kitaptadır. (En'am Suresi, 59)

İnsan, zamana bağlı yaşayan ve olayları sadece yaşadığı andan bakarak değerlendirebilen bir varlıktır. Ve insan, geleceği bilemediği için karşılaştığı olaylardaki uzun vadeli hikmetleri, güzellikleri ve hayırları da her zaman göremeyebilir. Fakat zamandan münezze olan ve zamanı yaratan Allah, zamana bağımlı olan tüm varlıkların hayatlarını "zamanın dışından" görüp bilmektedir. İşte bu noktada karşımıza çıkan kader gerçeğidir. Kader, Allah'ın geçmiş ve gelecek tüm olayları tek bir an olarak bilmesidir. Yani "sonucu bilinmeyen olaylar" sadece, bizim için birer "bilinmez"dir. Allah bizim bilemediğimiz bu olayların tümünü bilir. (Detaylı bilgi için bkz. *Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, Harun Yahya, Vural Yayıncılık)

Bu nedenle de insanın imtihanı, aslında başı ve sonu belli olan bir imtihandır. Geçmiş, gelecek ve içinde yaşadığımız an Allah Katında birdir; hepsi olup bitmiştir. Biz ise bu olayları ancak zamanı geldiği zaman yaşayarak öğreniriz.

İşte bu "kader ilmi" inkarcıların vakıf olamadıkları büyük bir ilimdir. Müslümanların dünya ve ahiret hayatındaki tüm zorluklara ve denemelere güzel bir sabır göstermelerine vesile olan da bu ilimdir. İman edenler **"Allah'ın izni olmaksızın hiçbir musibet (hiç kimseye) isabet etmez. Kim Allah'a iman ederse, onun kalbini hidayete yöneltir. Allah, herşeyi bilendir."** (Teğabün Suresi, 11) ayetinde de bildirildiği gibi, başlarına gelen herşeyin bir kader üzere

gerçekleştirdiğini bilmenin rahatlığını ve huzurunu yaşarlar.

Müminlerin imtihanı Allah'tan bir rahmet olarak çok kolay yaratılmıştır. Fakat bu kolaylık yalnızca samimi iman eden ve kadere tevekkül edenler içindir. Hakkıyla iman eden, samimiyetle Allah'a teslim olan bir Müslüman, karşısına çıkarılan görüntülerin sürekli değişmesini ibretle, heyecanla, şükürle, tefekkürle seyrederek. Koltuğa oturup bir filmi seyreden kişinin rahatlığı içinde, onun için hazırlanmış olan kaderi güven ve sevinçle takip eder. Bazen hareketli, bazen ürkütücü, bazen nefse hoş gelen, bazen sakin görüntülerden oluşan bu kader görüntülerinin tamamında bir iman zevki, iman heyecanı vardır. Ürkütücü görüntüler, özel hazırlanmış görüntülerdir. En ince detayına kadar planlıdır. Ama sonuçta bunların tümü Allah'ın bilgisi dahilinde ve O'nun kontrolindedir.

Kader gerçeğini bilen ve imtihanın bu sırrını kavrayan bir Müslüman başına gelen her türlü musibeti, açlığı ya da fakirliği bir güzellik olarak görür ve bunlardan çok büyük bir zevk alır. Çünkü bu deneyimler karşısında gösterdiği güzel ahlakın Allah Katında çok değerli olduğunu bilir. Bu, müminlere has bir zevktir. Müslümanlar bu tip sıkıntılar karşısında hüzün, stres, acı, panik, korku gibi duygular yaşamazlar. Çünkü Allah'ın hayır ya da şer olarak görünen tüm olayları, Müslümanların hayrına çevireceğini bilirler. Allah bir ayetinde müminlere, "**... Allah, kafirlere müminlerin aleyhinde kesinlikle yol vermez.**" (Nisa Suresi, 141) şeklinde bildirmiştir.

Ancak burada yanlış anlaşılması gereken bir nokta vardır: Baştan beri üzerinde durduğumuz gibi müminler dünyada her türlü sıkıntı ve zorlukla karşılaşabilirler, mallarını kaybedebilirler, fiziksel olarak zayıf düşebilirler, hastalanabilir, yaralanabilir, ölebilir veya öldürülebilirler. Ancak bunların hiçbiri Müslümanlar için bir "şer" değildir. Allah bunlarla iman eden kullarını denemeden geçirir ve gösterdikleri sabrın karşılığını da hem dünyada, hem de ahirette kat kat fazlasıyla verir. Ve Müslümanlar bu kısa imtihan dönemi sonucunda sonsuz bir cennet hayatı ile mükafatlandırılırlar.

Bu önemli gerçeğin bilincinde olan Müslümanlar, işte bu yüzden zorluklarla karşılaştıklarında şevklenirler. Müminlerin bu şevkleri, aynı zamanda inkar edenlerin kurdukları tuzakları etkisiz kılan ve başarılı olmalarını engelleyen çok özel bir durumdur. İnkarcılar müminleri zor durumda bıraktıklarını zannettikleri anlarda, onlardaki bu neşe ve şevki görerek onlara asla zarar veremeyeceklerini de anlamış olurlar. Üstelik Müslümanların zorluk anlarında yaptıkları konuşmalar da onların yaşadıkları teslimiyeti ve tevekkülü inkarcılara gösterir. Kuran'da müminlerin zorluk karşısında söyledikleri sözler şöyle bildirilmiştir:

"Bize ne oluyor ki, Allah'a tevekkül etmeyelim? Bize doğru olan yolları O göstermiştir. Ve elbette bize yaptığınız işkencelere karşı sabredeceğiz. Tevekkül edenler Allah'a tevekkül etmelidirler." İnkâr edenler, resullerine dediler ki: "Muhakkak (ya) sizi kendi toprağımızdan süreceğiz veya dinimize geri döneceksiniz." Böylelikle Rableri kendilerine vahyetti ki: "Şüphesiz Biz, zulmedenleri helak edeceğiz. Ve onlardan sonra sizi o arza mutlaka yerleştireceğiz. İşte bu, makamımdan korkana ve tehdidimden korkana ait (bir ayrıcalıktır)." (İbrahim Suresi, 12-14)

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Ve müminler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Kuşkusuz tüm bunlar, Müslümanların Allah'ın yarattığı kadere olan teslimiyetlerinin sonuçlarıdır. Allah'a dayanıp güvenen bir insan, artık hiçbir korku ve mahzunluk yaşamayacaktır:

Şüphesiz: "Bizim Rabbimiz Allah'tır" deyip sonra doğru bir istikamet tuturanlar (yok mu); artık onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Ahkaf Suresi, 13)

Hayır, kim (güzel davranış ve) iyilikte bulunarak kendisini Allah'a teslim ederse, artık onun Rabbi Katında ecri vardır. Onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 112)

Haberiniz olsun; Allah'ın velileri, onlar için korku yoktur, mahzun da olmayacaklardır. Onlar iman edenler ve (Allah'tan) sakınanlardır. Müjde, dünya hayatında ve ahirette onlarındır. Allah'ın sözleri için değişiklik yoktur. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Yunus Suresi, 62-64)

Allah başka ayetlerinde de Kendisi'ne inanan ve teslim olan kullarının asla kopmayacak bir "kulba" yapıştıklarını bildirmiştir:

Kim ih sanda bulunan (biri) olarak yüzünü (kendini) Allah'a teslim ederse, artık gerçekten o kopmayan bir kulba yapışmıştır. Bütün işlerin sonu Allah'a varır. (Lokman Suresi, 22)

Dinde zorlama (ve baskı) yoktur. Şüphesiz, doğruluk (rüşd) sapıklıktan apaçık ayrılmıştır. Artık kim tağutu tanımayıp Allah'a inanırsa, o, sapa sağlam bir kulba yapışmıştır; bunun kopması yoktur. Allah, işitendir, bilendir. (Bakara Suresi, 256)

Olup Bitenleri Gelecekte İzlemek

İman eden bir insanın yeryüzünde denemeden geçirildiğinin bilincinde olması, olayları gelecekte izlemesinin de yolunu açar. Peki acaba "olup bitenleri gelecekte izlemek" ne demektir?

Bir insanın karşısına, ne kadar büyük bir zorluk ve sıkıntı çıkarsa çıksın, bu durum kesinlikle geçicidir. Örneğin bir kişi yapmadığı bir şeyle suçlanıp, haksızlığa uğrayabilir. Ama gerçeğin ortaya çıkacağı bir zaman mutlaka gelecektir. Eğer haksızlığa uğrayan kişinin mağduriyeti dünyada son bulmayacak olsa bile, hesap günü onu haksızlığa uğra-

tan kişiler mutlaka yaptıklarının karşılığını göreceklerdir. Aynı şekilde haksızlığa uğrayan kişi de, bu duruma sabrettiği için hesap günü güzel bir karşılık umabilecektir. Zaman hızla ilerlemektedir ve dünyadaki her olay gibi bu olay da göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir süre içinde son bulacaktır. Ayrıca Kuran'da Müslümanlar için her zorluğun yanında bir de kolaylık yaratılacağı haber verilmiştir:

Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 5-6)

İşte iman eden insan Rabbimizin sonsuz adaletine güvenir, zorluğun ardından gelecek kolaylığı bekler ve içinde bulunduğu durumdan dolayı ümitsizliğe kapılmaz. Yaşadığı zorlukların gerek dünyada, gerekse ahirette, karşısına bir güzellik olarak çıkacağını hatırlar. İşte bu, insanın olup bitenleri gelecekte izleyebilmesidir.

Müslüman kaderin izleyicisi olduğunu bilir. Bu sırrın bir güzelliği olarak da herşeyi büyük bir tevekkül, teslimiyet ve sabır içinde izler. Olayların nasıl gelişeceği konusunda da herhangi bir müdahale, engelleme ya da durdurma imkanı olmadığını bilincindedir. "... **Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz.**" (Bakara Suresi, 216) ayetini kesinlikle aklından çıkarmaz. Nitekim Allah kullarına, "eğer iman etmişlerse" başlarına gelen her musibetin sonunun mutlaka güzellik ve hayır olacağını müjdelemiştir. Bu musibetler müminin kendisini eğitmesine, imani konularda derinleşmesine, ahlakını güzelleştirmesine, olgunlaşmasına ve cennetteki derecesinin artmasına birer vesiledir.

Şunu da unutmamak gerekir ki bu ruh hali yalnızca Allah'a samimi olarak iman eden ve kadere teslim olan insanların eksiksiz olarak yaşayabilecekleri bir ruh halidir. Din ahlakından uzak yaşayan insanlar ise, karşılaştıkları olaylarda kadere olan teslimiyetsizlikleri sebebiyle ümitsizliğe, korkuya, heyecana kapılır ve bir türlü çıkış yolu bulamayacaklarını düşünürler. Ahirete yönelik bir ümitleri ve beklentileri de

olmadığı için her zaman huzursuz ve sıkıntılı bir ruh hali içinde yaşarlar. Bu insanların ruh hali bir ayette şöyle haber verilmiştir:

Allah, kimi hidayete erdirmek isterse, onun göğsünü İslam'a açar; kimi saptırmak isterse, onun göğsünü, sanki göğe yükseliyormuş gibi dar ve sıkıntılı kılar. Allah, iman etmeyenlerin üstüne işte böyle pislik çökertir. (En'am Suresi, 125)

Ayette söz edilen bu sıkıntılı ruh hali, söz konusu insanların Allah'ın yarattığı kadere teslim olmamalarından kaynaklanan, kendi kendilerine yaptıkları bir zulümdür. Sonsuz akıl ve kudret sahibi olan Allah'ın insanın kaderini yönlendiriyor olması, herşeyin hakimi olması iman eden bir insan için çok büyük bir nimettir. Ancak imanı zayıf olan veya iman etmeyen insanlar bu nimetin kıymetini bilmezler. Bu yüzden kadere teslimiyet gösteremez ve yaşamları boyunca her an sıkıntılara maruz kalırlar. Aslında bu durum, tevekkülsüzlüğün manevi bir cezası olarak dünyada verilen karşılıklardan biridir. Ve bu insanlar kendi kendilerine bilerek zulmetmektedirler:

Şüphesiz Allah, insanlara hiçbir şeyle zulmetmez. Ancak insanlar, kendi nefislerine zulmediyorlar. (Yunus Suresi, 44)

ZOR ANLARIN MÜSLÜMANI

Kitabın başından bu yana bir Müslümanın imanının gücünü ve ahlakının üstünlüğünü gösteren şeyin, zorluk anlarında sergileyeceği tavır güzelliği olduğundan bahsettik. Bu üstün ahlak, cesaret, sabır, tevekkül, dirayet, metanet, hoşgörü, affedicilik, fedakarlık, merhamet, insaniyet, değerbilirlik, vicdan ve itidalli bir karakter olarak karşımıza çıkar.

"Zor anların Müslümanı" tabiriyle kast edilen de, her türlü zorluğa, sıkıntıya, yokluğa ve eksikliğe karşı dayanıklı ve yukarıda sayılan özellikleri gösterebilen bir insandır. Güzel ahlakından asla taviz vermeyen, her olayı büyük bir olgunluk ve tevekkülle karşılayan, olayların hikmetlerini ve hayırlı yönlerini gören, çevresindeki insanları da aynı üstün ahlakı yaşamaya davet eden kişi, "zor anların Müslümanı"dır. Bu zorluk anları da Kuran'da tarif edildiği gibi iman edenlerin çok şiddetli denemelerden geçirildikleri, **"Hani onlar, size hem üstünüzden, hem alt tarafınızdan gelmişlerdi; gözler kaymış, yürekler hançerereye gelip dayanmıştı..."** (Ahzab Suresi, 10) ayetinde belirtildiği gibi şiddetli sıkıntılarla çevrelendikleri dönemlerdir.

Zorluk anları dendiği zaman cahiliyede yaşayan her insanın aklına bazı örnekler gelir. Kimi için bu zorluk anı bir doğal felaket, kimi için işinden çıkarılmak, kimi içinse iflas etmektir. Oysa iman edenler için zorluk anları çok daha şiddetli olay ve durumları ifade eder. Zorluk anlarındaki yokluk sıradan bir yokluk değil, insanın en temel ihtiyaç-

larından bile mahrum bırakıldığı bir yokluk, sıkıntı ise insanın günlük hayatında yaşadığı sıkıntılardan çok daha şiddetli bir sıkıntıdır. Kuran'da tarif edilen "yüreklerin hançereye dayandığı" bu dönemler, insanın tahayyül edebileceği her türlü zorluğun, hastalıkların, felaketlerin üst üste geldiği, Müslümanların sadece "iman ettim" dedikleri için evlerinden çıkarıldıkları, yurtlarından sürüldükleri, ailelerine, kendilerine ve kavimlerine tuzakların kurulup, maddi ve manevi baskıların yapıldığı dönemlerdir.

Kuran'da elçilerin ve salih müminlerin tarih boyunca karşılaştıkları bu tür zorluklar örnek verilmektedir. Önceki bölümlerde de anlatıldığı gibi salih müminler çok şiddetli denemelerden geçirilmiş, türlü zorluklara göğüs germişlerdir. Ayetlerde bu denemeler "dayanılmaz zorluklar" şeklinde ifade edilir:

...Yoksa sizden önce gelip-geçenlerin hali başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Onlara öyle bir yoksulluk, öyle dayanılmaz bir zorluk çattı ve öylesine sarsıldılar ki, sonunda elçi, beraberindeki müminlerle; "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyordu. Dikkat edin. Şüphesiz Allah'ın yardımı pek yakındır. (Bakara Suresi, 214)

Allah yukarıdaki ayetinde tüm inananların da bu zorluklarla karşılaşacağını bildirmekte ve sabır gösterenleri de sonsuz güzelliklerle müjdelemektedir. İşte bu zamanlar, "zor anların Müslümanları" ile "kolay anların Müslümanları"nın ortaya çıktığı, birbirlerinden ayrıldıkları zamanlardır. Zor anların Müslümanları üst üste gelen sıkıntılara ve zorluklara **"Biz Allah'a ait (kullar)ız ve şüphesiz O'na dönüçüleriz."** (Bakara Suresi, 156) cevabını verenlerdir.

Zor Anlarda Nefsin ve Vicdanın Sesi

İnsan bir zorlukla ya da bir sıkıntıyla karşılaştığında içinde iki farklı ses duyar. Bunlardan biri fedakarlığı, cesareti, güzel ahlakı ve her

zaman Allah'ın dilediği şekilde davranmayı emreden vicdanının sesi-
dir. Bu sesi dinleyen kişi her zaman için Allah'ın en çok razı olacağı
tavrı bulacak, sabrı ve tevekkülü tercih edecektir. İkinci ses ise Yu-
suf Suresi'nin 53. ayetinde de bildirildiği gibi **"var gücüyle kötülü-
ğü emreden"** nefsin sesidir. Bu ses insana isyanı, fıskı, bencilliği ve
korkaklığı fısıldar. Bu sesi dinleyenler ise çok büyük bir kayba uğra-
mış ve nefse etki eden şeytani kendilerine dost edinmişlerdir. İnsan-
ların nefislerine uyararak nasıl bir kayba uğrayacaklarını anlamak için,
şeytanın bu kişiler üzerindeki etkisinin nasıl olduğunu da bilmek ge-
reker. Kuran'da bu konuda ayrıntılı bilgi verilmekte ve inananlar şey-
tanın tuzaklarına karşı uyarılmaktadırlar.

Allah Hz. Adem'i yarattığı zaman meleklerle ve şeytana ona secde
etmelerini emretmiştir. Bunun üzerine melekler Hz. Adem'in önün-
de secde etmiş, fakat şeytan gurur ve kibirinden dolayı onun önün-
de eğilmeyi reddetmiştir. Bu isyanından dolayı cennetten kovulan
şeytan, Allah'tan kıyamet gününe kadar süre istemiştir. Allah ona bu
süreyi vermiş, fakat iman eden kulları üzerinde kesinlikle bir etkisi
olamayacağını bildirmiştir. Şeytan kendisine verilen bu süre içinde in-
sanları çeşitli vaatler, aldatmacalar ve tuzaklarla kandırıp, doğru yol-
larından saptıracağına dair yemin etmiştir. Şeytanın bu yemini ayet-
lerde şu şekilde bildirilmektedir:

**"... onlar(ı insanları saptırmak) için mutlaka senin dos-
doğru yolunda (pusu kurup) oturacağım. Sonra muhak-
kak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve solların-
dan sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmaya-
caksın." (Allah) Dedi: "Kınanıp alçaltılmış ve kovulmuş
olarak ordan çık. Andolsun, onlardan kim seni izlerse,
cehennemi sizlerle dolduracağım." (Araf Suresi, 16-18)
Demişti ki: "Şu bana karşı yücelttiğine bir bak; andol-
sun, eğer bana kıyamet gününe kadar süre tanırırsan,
onun soyunu -pek az dışında- kuşkusuz kendime bağlı
kılacağım." Demişti ki: "Git, onlardan kim sana uyarırsa,**

şüphesiz sizin cezanız cehennemdir; eksiksiz bir ceza. Onlardan güç yetirdiklerini sesinle sarsıntıya uğrat, atlıların ve yayalarınla onların üstüne yaygarayı kopar, mallarda ve çocuklarda onlara ortak ol ve onlara çeşitli vaatlerde bulun." Şeytan, onlara aldatmadan başka bir şey vaat etmez. (İsra Suresi, 62-64)

Ayetlerde de bildirildiği gibi şeytan insanları doğru yoldan engellemek için her türlü yolu deneyecek, şükretmelerine ve güzel ahlak göstermelerine mani olmaya çalışacaktır. Bunun sonucunda da insanların büyük bir bölümünü kendi fırkasına katacaktır. İşte nefis de şeytanın insanları aldatmak ve doğru yoldan engellemek için kullandığı sesidir. Bu nedenle de bir zorlukla karşılaştığında insana her zaman için bencilliği, kendi menfaatini düşündürtecek, fedakarlığı, şefkati ve merhameti kötü ve zor gösterecektir. Bakara Suresi'nde şeytanın bu özelliği şu şekilde tarif edilir:

Ey insanlar, yeryüzünde olan şeyleri helal ve temiz olarak yiyin ve şeytanın adımlarını izlemeyin. Gerçekte o, sizin için apaçık bir düşmandır. O, size yalnızca, kötülüğü, çirkin-hayasızlığı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder. (Bakara Suresi, 168-169)

Tüm bu nedenlerden ötürü Müslümanların bir zorluk, sıkıntı ya da musibet karşısında hemen vicdanlarına uymaları çok önemlidir. Çünkü önlerindeki iki seçenekten biri şeytanın taraftarlarının yoludur. Bu yolda bencillik, menfaatperestlik, rahatına düşkünlük, ikiyüzlülük, yani kısaca kötü ahlaka dair pek çok özellik yatmaktadır. Diğeri ise salih müminlerin yoludur. Müslümanlar vicdanlarının sesini dinler ve her zaman iyilerin yolunu izlerler.

"İtaat ve maruf (güzel) sözdü. Fakat iş, kesinlik ve kararlılık gerektirdiği zaman, şayet Allah'a sadakat gösterselerdi, şüphesiz onlar için daha hayırlı olurdu." (Muhammed Suresi, 21) ayetinde de bildirildiği gibi güzel ahlakın asıl olarak "kesinlik ve kararlılık" gerektirdiği zamanlarda gösterilmesi önemlidir. Çünkü in-

sanların büyük bir bölümü zorluk anlarında gösterilen sadakatin üstün bir ahlak olduğunu bilirler ve konuşmalarında böyle bir durumla karşılaştıklarında sadık ve güçlü olacaklarına dair yemin ederler. Ancak zorluk anı geldiğinde tavırları daha önceki vaatleri ile bir olmaz ve en ufak bir sıkıntı dokunduğunda kötü bir tavır gösterebilir, aniden hırçınlaşabilir, sevgi ve şefkat gibi duygulardan uzaklaşıp kin ve öfkeyle hareket edebilirler. Bir anda tevekkülsüz, isyankar, zalim bir tavra yönelebilirler. Bu nedenle, böyle zamanlar güçlü olanlarla güçsüz olanların birbirlerinden ayrılacağı, kötü ahlakın ortaya çıkacağı, imanı zayıf kimselerinse endişeye kapılıp kendilerini belli edecekleri bir dönemdir. Bu zayıf kimseler için bir adım ötesi inkarcılardan taraf çıkmaları ve onlarla birlikte Müslümanlar aleyhinde faaliyetlerde bulunmalarıdır. İşte böyle örnekler samimi ve güçlü imana sahip Müslümanların değerini kat kat artırmaktadır.

Şunu da hatırlatmak gerekir ki, Müslümanın günlük hayatında çeşitli zorluklarla ve sıkıntılarla karşılaşması hem imtihandır, hem de ahirette kavuşmayı umduğu cennet yurduyla kıyas yapacağı bir mutluluk vesilesidir. Zorluklarla kolaylıkların, konforun, rahatlığın kıyaslanmasından oluşacak yüksek bir zevk kaynağıdır. Ayrıca samimi bir Müslüman için sonsuz hayatında diğer müminlerin gördüklerinde ona karşı takdir ve sevgilerinin artmasına, iman, heyecan ve gıpta hislerinden oluşan güzel heyecanlara kapılmalarına vesile olacak bir güzeldir. Dünyada müminlerin o insana karşı saygı ve sevgilerini artıran, kendilerine örnek almalarını sağlayan, Allah'ın izniyle yakınlerine olumlu etki yapan, inkarcıların ise gizlice veya açıkça takdirine şayan olan, kısacası faydaları ve güzellikleri çok fazla olan Rahmani bir nimettir.

Karşılaştığı herhangi bir olay için "herhalde bu kader planının dışında" diye düşünen kişi ise yoğun olarak şeytanın etkisindedir. Şeytanın etkisi bu tür vesveselere neden olabilir. İnsanı çok aşağı bir mertebeye düşüren bu duruma gelmek şeytanı sevindirir. Bazen küçük gibi görünen bir konuyu kişinin, şeytanın vesvesesiyle kader dışında,

Allah'ın rahmeti, bilgisi, planı dışında olduğunu zannetmesi veya unutmaması bir hastalıktır. Müminin bu hastalığı dikkatle, itinayla tedavi etmesi ve bu illete yakalanmaktan kaçınması lazımdır.

Mesela çok izlemek istediği bir televizyon programını kaçırmak veya yiyecek bir şeyi ismarlamayı unutmak gibi olayların hepsinde hayır ve hikmet vardır. Bazen insan bunu detaylarıyla görür, bazen de göremez veya çok azını görür. Örneğin bir televizyon programını kaçıırır, fakat bu zaman süresince hayırlı bir hizmet, hayırlı bir tefekkür için vakit kazanmış olur. O tefekkürle belki ömür boyu güzel hizmetinin gücünü artıracak bir bilgiye ulaşır. Veya bu süre içinde Allah'ı zikreder ve televizyondan alacağı sevaptan çok daha fazlasına kavuşur. Yiyecek bir şey ismarlamayı unuttuğunda ise, bu onun hastalığının geçmesi için vesile olan bir perhiz hükmünde olabilir. Tansiyonu yüksek bir insan, peynir almayı unutup, o gün peynir yemese tansiyonu normale döner. Tevekkül ettiği için sevap alır, hayra yorduğu için Allah'ın beğenmesine sebep olur. Üstelik güzel huylu ve tevekküllü davranışı, müminlerin huzuruna, sevgisine vesile olur. Belki hastalık taşıyan bir peynirse ondan kurtulmuş olur.

İnsanın günlük hayatı içindeki bu tarz örneklerin sayısı çok fazladır. Bu yüzden bu konunun çok iyi anlaşılması, akıldan hiç çıkarılmaması çok önemlidir. İnsanın karşılaştığı küçük veya büyük her olay, kaderdedir. Şeytanın "bunlar günlük hayatın doğal ihtiyaçları, kaderle bağlantısı olamaz" şeklindeki fısıltısına karşı müminlerin daima uyanık ve dikkatli olması gerekir. Bu konuyu tam anlayıp hiç unutmadan akılda tutmak, her olaya, herşeye hayır ve hikmet gözüyle bakıp Allah'ın güzel planı içinde gelişen bütün olayları bu şekilde değerlendirmek ahiret ve dünya için büyük bir nimettir. Mümin için akıl, irade, konfor ve huzura vesile olan bir gerçektir.

İyilerle Kötülerin Birbirinden Ayrılması

Allah dünya hayatında iyilikle kötülüğü, yararlı zararı, güzellikle çirkinliği birarada yaratmış ve hepsini, cennet ve cehenneme giden yol-

da birer deneme kılmıştır. Dünya hayatındaki imtihan dönemi iyilerle kötülerin, sabır gösterenlerle zorluk karşısında yılgınlığa düşenlerin, inkarcı zihniyete karşı mücadele içinde olanlarla oturup kalanların, nefesine uyanlarla vicdanının sesini dinleyenlerin birbirlerinden kesin bir şekilde ayrıldığı bir deneme süresidir.

Dünya hayatında iyilik ve kötülüğün birbirleriyle bu kadar içiçe olmalarının pek çok hikmeti vardır. Bunlardan biri bu tezat içinde iyiliklerin ve güzelliklerin değerinin anlaşılmasıdır. Çünkü kötülük, eksiklik ya da musibetler olmasa, insanın güzelliklerin değerini anlaması mümkün olmayacaktır. Örneğin bir elmas alelade taşların arasına konduğu zaman güzelliğini ve göz alıcılığını daha da belli eder.

İyilik ve kötülüğün birarada yaratılmalarının çok önemli bir diğer hikmeti de imtihanın sırrıdır. İnsanlar geçici dünya hayatlarında iyilik ve kötülüklerle deneneceklerdir. Bu denemelerle de aralarındaki derece farklılıkları ortaya çıkacak, kötüler bir tarafa, iyiler de diğer bir tarafa ayrılacaklardır.

Kötülerin tarafında olanların canları ölüm melekleri tarafından vurula vurula alınırken, iyiler güzellik ve hoşnutlukla cennet yurduna davet edileceklerdir. Kuran'da imtihan ortamının ve tüm bu zorlukların müminlerle, kalplerinde hastalık olanların ayırt edilmesi için bir yol olduğu şu şekilde haber verilir:

İki topluluğun karşı karşıya geldiği gün, size isabet eden ancak Allah'ın izniyle idi. (Bu, Allah'ın) müminleri ayırt etmesi; münafıklık yapanları da belirtmesi içindi. Onlara: "Gelin, Allah'ın yolunda savaşın ya da savunma yapın" denildiğinde, "Biz savaşmayı bilseydik elbette sizi izlerdik" dediler. O gün onlar, imandan çok küfre daha yakındılar. Kalplerinde olmayanı ağızlarıyla söylüyorlardı. Allah, onların gizli tuttuklarını daha iyi bilir. (Al-İmran Suresi, 166-167)

Ayette de bildirildiği gibi, Peygamberimiz (sav) döneminde yaşayan insanların bir zorluk karşısında gösterdikleri hal ve tavır, salih mü-

minlerle münafıkların birbirlerinden ayrılmalarını sağlamıştır.

Bediüzzaman Said Nursi de eserlerinde musibet ve zorluklar yoluyla iyilerle kötülerin birbirinden ayrılmasına çok geniş yer vermiş; bu konuda birbirinden hikmetli örnekleriyle insanlara değerli tavsiyelerde bulunmuştur. Bediüzzaman'ın kendisine "şeytanların ve kötülüklerin yaratılış hikmetleri nedir?" sorusu sorulduğunda verdiği cevap, her sıkıntının, eksikliğin ve "şer" diye tabir edilen olayın arkasında çok önemli hikmetler olduğudur. Bu hikmetlerden en önemlisinin ise **"kömür gibi istidadlarla elmas gibi istidadların birbirinden ayrılması"** olduğunu söylemiştir.

Bu örnekle anlatılmak istenen her türlü zorluğun, sıkıntının insan-daki güzel özellikleri ortaya çıkardığıdır. İmtihan dünyasındaki bu zorlu denemelerle insanda kötü özellikler de ortaya çıkmakta ve böylece onların yok edilmesi için bir fırsat doğmaktadır. Örneğin şiddetli bir hastalık insanın çabuk yılgınlık ya da manevi zaafı gösterdiğini ortaya çıkarabilir. Bu zaafının farkına varan kişi, hemen bunları telafi yoluna gider. Böylece hastalık onun hatalarını fark etmesine ve bu kısa hayatı içinde gidermesine yol açtığı için bir güzellik halini alır. Bu musibet sonrasında bir kir daha giderilmiş, insanın ahlakı daha da güzelleşmiş olur. Veya hayatı boyunca namuslu bilinen bir insan iflas ettiğinde veya parasız kaldığında gayri meşru yollara başvurabiliyorsa, bu fakirlik musibetinin kötü bir insanı ortaya çıkarmasına örnek teşkil edebilir. Ancak eğer bu insan fakirliğine ve ihtiyaç içinde olmasına rağmen asla harama girmiyor ve namuslu davranışlarından taviz vermiyorsa, o zaman fakirlik musibeti bir insanın gerçekten temiz ve salih olduğunu ortaya çıkarmış olur.

Bediüzzaman *Mektubat* adlı eserinde verdiği örneğin başında, daha sonradan çok büyük hayırlar getireceği bilinen durumlarda küçük zorluklara sabır göstermenin hikmetleri üzerinde durmakta ve şöyle devam etmektedir:

İşte kainattaki şerhlerin, zararların, imtihanların, şeytanların ve zararlıların yaratılışları şer ve çirkin değildir. Çok önemli bir so-

nuç için yaratılmışlardır... İnsanlık aleminde ise, ilerleme ve aşağı düşme dereceleri sonsuzdur. Nemrudlardan, Firavunlardan, çok samimi evliyalara, Peygamberlere kadar gayet uzun bir ilerleme mesafesi vardır.

İşte kömür gibi olan aşağı ruhları, elmas gibi olan yüksek ruhlardan ayırmak için, şeytanların yaratılışı, sorumluluk sırrı ve Peygamberlerin gönderilişi ile bir imtihan, cehd (çaba) ve müsabaka ortamı açılmış. Eğer cehd ve yarış olmasaydı, insan madenindeki elmas ve kömür hükmünde olan kabiliyetler beraber kalacaktı. En üst kademelerdeki Ebu Bekir-i Sıddık ile en alt kademelerde bulunan Ebu Cehil'in ruhu bir seviyede olacaktı. Demek ki şeytanların ve kötülüklerin yaratılması, önemli sonuca neden olduğu için şer ve çirkin değildir. ⁶

Bediüzzaman'ın bu örnekte üzerinde durduğu bir başka önemli konu ise imtihan dünyasının ne kadar değerli olduğudur. Çünkü eğer kötülükler, sıkıntılar olmasa insandaki bu güzel özellikler ortaya çıkmayacak, salih olanların üstün ahlakları belirginleşmeyecek, manevi derecelerinde bir artış olmayacaktır. İşte bu nedenle sıkıntı olarak görülen tüm olaylar insanın ahlakının güzelleşmesi, olgunlaşması, manevi olarak derinleşip güçlenmesi, cennetteki derecesinin, mertebesinin artması için önünde sınırsız bir ufuk açmakta, çok güzel fırsatlar sunmaktadır.

Bediüzzaman'ın bu konu ile ilgili başka bir sözü şu şekildedir:

Din bir imtihandır. İlahi sorumluluk bir tecrübedir. Sonuçta, yüksek ruhlar ile aşağılık ruhların birbirinden ayrılması içindir. Nasıl ki bir madene ateş veriliyor, sonuçta elmasla kömür, altınla toprak birbirinden ayrılır. Aynı şekilde bu imtihan yurdunda mevcut olan ilahi sorumluluk yarışmaya sevtir ki; insan madeninde bulunan üstün cevher ile aşağı unsurlar birbirinden ayrılınsın.

Madem Kuran, bu imtihan yurdunda bir tecrübe konumunda, bir yarışma meydanında insanlığın ilerlemesi için indirilmiştir.⁷

Bediüzzaman'ın bu sözünde yaptığı benzetmedeki gibi elmas gibi güzel özelliklerle kömür gibi kötü özelliklerin birbirinden ayrılması için "ateşe verilmeleri", yani insanın zorluklarla, musibetlerle ve türlü sıkıntılarla şiddetli bir denemeden geçirilmesi gerekmektedir. Böylece kötü özellikler birer birer elenecek, güzel özellikler gün ışığına çıkıp, parlayacaklardır.

Bediüzzaman Said Nursi'nin iyiliklerle kötülüklerin birbirlerinden ayrılması konusunda verdiği bir başka örnek ise altın ve bakır madenlerinin mihenk taşına vurularak birbirlerinden ayrılmasıdır. Bir taşta vurularak birbirinden ayrılan bu iki madenden değerli olanlar bu yöntemle ortaya çıkmakta, değersiz bakır madeni de elenmektedir. Bu ayırma sırasında madenlerin taşta şiddetle vurulmaları ve elekten geçirilmeleri gerekmektedir. Böylece altın tüm parlaklığı ile ortaya çıkmakta, değerini düşüren bakır gibi madenlerden temizlenmektedir. Üstad'ın taşta şiddetle vurulmaktan kast ettiği de yine insanın karşılaştığı zorluklar, sıkıntılar ve musibetlerin sonunda çok büyük güzelliklerin ortaya çıkmasıdır. Zorluğun ve sıkıntının şiddeti de bunlarla karşı karşıya kalan kişinin imanının gücünü, ahlakının üstünlüğünü, dirayetini, vefasını, sadakatini ortaya çıkarmakta ve arkasında imani ve manevi bir derinliğe ulaşmış, olgun bir karakter bırakmaktadır. Böylece insan üstün karakterini zaafa uğratan özelliklerden arınmakta, altın gibi bir karakter ortaya çıkmaktadır. Bediüzzaman'ın bu örneği şu şekildedir:

Bu sabah aniden kalbe ihtar edildi ki: Siz, bu şiddetli imtihana girmek ve inceden inceye birkaç defa "altın mı bakır mı" diye mihenge vurulmak (denenmek) ve nefislerinizin hislerinin veya desiselerinin (kuruntularının) var olup olmadığını üç dört elekle elemek, halisane, sırf hak ve hakikat namına olan hizmetinizde çok gereklidir. Bu nedenle ilahi kader ve Rabbin yardımı buna müsaade

ediyor. Çünkü böyle bir imtihan meydanında inatçı, bahaneci, insafsız muhaliflerin karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki: **hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir amaç, hiçbir dünyevi, uhrevi ve şahsi menfaat karışmayarak, tam halis, hak ve hakikatten geliyor.** Eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilebilirdi. Daha avam olan ehli iman itimat etmezdi. "Belki bizi kandırırlar" der ve seçkin kısmı da vesvese ederdi. Belki bazı makam ehli kimseler gibi kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar diye tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra en inatçı vesveseli kişi dahi teslim mecbur oluyor. **Zahmetiniz bir, karınız bindir inşaallah.**⁸

Bediüzzaman bu örneğinde sıkıntı ve musibetlerin başka pek çok hikmetine de dikkat çekmektedir. Şiddetli denemelerden geçirilerek, nefislerinin kötü özelliklerinden sıyrılan inananların bu üstün ahlakına böylece diğer insanlar da şahit olmaktadır. Müminlerin ihlasları, haktan yana olan üstün ve erdemli tavırları, bu şiddetli denemeler karşısında ortaya çıkmakta, yaptıkları hizmetlerin karşılığında hiçbir şahsi beklentileri olmadığı gözler önüne serilmektedir. Müslümanların gösterdikleri bütün çabanın sadece ve sadece Allah rızası için olduğunu Müslümanlar hakkında kalbinde en çok şüphe taşıyan kişi dahi tasdik etmekte, halis niyetlerine tüm insanlar şahit olmaktadır. Bu yönüyle zorluk ve musibetler Müslümanların doğru yolda olduklarını gösteren bir belge hükmüne geçmekte ve Müslümanları diğer insanlara tanıtmaktadır.

Zorluk ve Sıkıntı Anlarında da Güzel Ahlak Göstermek

Bir insanın günlük hayatı içinde yaşadığı çok çeşitli olaylar vardır. Normal şartlarda bir insan çok çalıştığında yorulur, yemek yemediğinde acıkır, uyku uyumadığında zayıf düşer. Bunlar çok doğal olaylardır. Allah ayetlerinde benzer durumların daha şiddetlilerinin, Müs-

lümanlara bir deneme olarak isabet edebileceğini bildirir. Fakat inkarcılarla inananların bu olaylar karşısında gösterdikleri ahlak birbirinden çok farklıdır.

Bu sıkıntılar inkarcıları isyana, yılgınlığa, saldırganlığa, ümitsizliğe, ye'se ve vefasızlığa sürükler. Çünkü onlar ahirete inanmadıkları için tüm yapıp ettiklerinin bu dünyada kalacağını düşünmektedirler. **"...Bu dünya hayatımızdan başkası değildir, ölürüz ve diriliriz; bizi 'kesintisi olmayan zaman' (dehrin akışın)dan başkası yıkıma (helake) uğratmıyor..."** (Casiye Suresi, 24) ayetinde bildirildiği gibi onlara göre dünyanın sona ermesiyle herşey sona ermektedir. Ahiretin varlığına inanmadıkları için de yaptıklarının karşılığını, rahatı, konforu ve her türlü güzelliği bu dünyada yaşamak isterler. Bu nedenle de zorluk ve sıkıntılar onlar için çok büyük bir azap anlamına gelmektedir. Sabır gösteremez, tevekkül edemez, affedemez, fedakarlık yapamaz, insaniyetli davranamaz, hiç kimseye karşı gerçek bir şefkat ve merhamet duyamazlar. Çünkü bunların bir karşılığı olmayacağını ve eğer yaparlarsa da bir menfaat elde edemeyceklerini düşünürler. Zorlukların insana kayıptan başka bir şey getirmediğini düşünmeye devam eder ve ümitsizliğe düşerler.

Oysa bu şekilde düşünenler çok büyük bir yanılığın içindedirler. Çünkü ölümden sonra insanın gerçek ve sonsuz hayatının başlayacağı, kesin bir gerçektir. Hesap gününde de herkesin yapıp ettiklerinin hesabı, eksiksiz bir şekilde verilecek, insanlar bunlarla karşılık göreceklerdir. Ve güzel ahlak gösterenler de bir kayba değil, tam tersine çok büyük bir kazanca kavuşacaklardır. Söyledikleri her güzel söz, yaptıkları her ihlaslı hareket, gösterdikleri fedakarlık, vefa, sadakat, ve insaniyetli tavır mutlaka karşılığını bulacaktır.

Ama din ahlakından uzak insanlar bu gerçeklerin de şuurunda değildirler. İşte zorluklar karşısında onların yılgınlığa düşmelerinin nedeni, tüm olan bitenlerin bir deneme olduğunu inkar etmelerinden kaynaklanmaktadır. Burada özellikle dikkat çekilmesi gereken bir nokta bulunmaktadır: Aslında **"... Siz acı çekiyorsanız, şüphesiz**

onlar da, sizin acı çektiğiniz gibi acı çekiyorlar. Oysa siz, onların umut etmediklerini Allah'tan umuyorsunuz..." (Nisa Suresi, 104) ayetinde de bildirildiği gibi iman edenlerle etmeyenlere benzer musibetler, sıkıntılar ve zorluklar isabet edebilir. Fakat inkarcılar Allah'a iman etmedikleri ve her olayın Allah tarafından yaratıldığını düşünmedikleri için müminlerin Allah'tan umdukları şeyleri ummazlar. İşte asıl farklılık bu kişilerin hayata bakış açılarındadır. İman edenlerin ahirete olan inançları onları inanmayanlardan tamamen ayırmaktadır.

Örneğin, Allah ayetlerinde insanları açlık ve yoksullukla denemeden geçireceğini bildirir. Açlık inkarcı bir insan için çok büyük bir zorluk ve sıkıntı konusuyken, Müslüman için güzel ahlakını gösterebileceği bir sınav hükmündedir ve kaçırılmaması gereken güzel bir fırsat anlamı taşımaktadır. Teslimiyet, tevekkül, sabır böyle zamanlarda çok büyük bir önem kazanmakta, ümitsizliğe düşmemesi, olanlarda bir hayır olduğunu düşünmesi onun bu sınavı başarıyla verdiğinin birer göstergesi olmaktadır.

Bunun yanında inkar edenler için öncelik hep kendi çıkarları ve rahatlarıyken, iman eden kişilerin ahlakında öncelik hep karşıdaki kişiye verilir. Daha rahat bir yer, daha iyi bir yemek, daha güzel bir kıyafet hep karşıdaki mümine teklifsiz sunulur. Samimi bir Müslüman, soğuk bir ortamda kendisi de üşüdüğü halde yanındaki Müslüman kardeşini kollar, onun üzerini örter, sıcak içeceğini ona verir. Kardeşinin sağlığını, güvenliğini, rahatını, neşesini ve konforunu sağlamaya çalışır ve bunlardan çok büyük bir zevk alır. O içeceği kendisinin içmesiyle alacağı zevkle, yaptığı fedakarlıktan alacağı zevkin birbirleriyle kıyas bile edilmeyecek kadar farklı olduğunu bilir.

İnsan herşeyin yolunda gittiği, çok büyük bir bolluk ve bereketin içinde yaşadığı, sağlığının yerinde olduğu ya da hiçbir eksikliğin olmadığı durumlarda zaten rahatlıkla güzel bir ahlak sergileyebilir. Ama asıl önemli olan, insanın zarara uğradığı ya da kötü bir muameleyle, ters bir tavırla, haksız bir iftira ve karalamayla, incitici sözlerle, mad-

di kayıplarla karşılaştığında güzel ahlaklı bir tavır göstermesi, kötülüğe iyilikle karşılık vermesidir. İnsanın tokken yiyeceğini, sıcak bir ortamdayken kıyafetini vermesi de güzel bir ahlaktır. İkisi de Allah Katında çok değerlidir, fakat diğeri insanın samimiyetini, ihlasını, imanının gücünü ve üstün erdem sahibi bir kişi olduğunu göstermesi bakımından çok önemlidir ve çok kıymetlidir.

Fakat bunun yanında, insan vicdanının sesini dinleyip, güzel ahlakın faziletlerini yaşarken, sürekli kötülüğü emredip duran nefis, insana bunları yapmakla zorluk çekeceğini fısıldamakta ve türlü şekillerde onu engellemeye çalışmaktadır. Hırkasını vereni üşümekle, yemeğini vereni aç kalmakla korkutan da nefistir. Bu, şeytanın Kuran'da bildirilen bir taktiğidir. Ayetlerde şeytanın, insanların fakirlere yardımda bulunmalarını engellemeye çalıştığı ve onları fakirlikle korkuttuğu bildirilir:

Ey iman edenler, kazandıklarınızın iyi olanından ve sizin için yerden bitirdiklerimizden infak edin. Kendinizin göz yummadan alamayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki, şüphesiz Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır, övülmeye layık olandır. Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin -hayasızlığı emrediyor. Allah ise, size Kendisi'nden bağışlama ve bol ihsan (fazl) vadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 267-268)

Ancak ayetin devamında da bildirildiği gibi mülkün sahibi olan Allah, şeytanın bu zayıf hilesini boşa çıkarır ve insanları sonsuz ihlasıyla müjdeler. Allah, gösterdikleri bu üstün ahlakın bir karşılığı olarak iman edenlere, dünyevi hiçbir zevkle kıyas edilemeyecek bir manevi lezzet yaşatmaktadır. Fedakarlıktan, sabırdan, vefadan, cömertlikten, insanıyetli bir tavırdan ve sadakatten alınan bu zevkin sınırı yoktur. Allah, Haşr Suresi'nde kendi ülkelerine hicret eden müminlere evlerini çok büyük bir şevk ve heyecanla açan, onların her türlü ihtiyaçlarını -kendilerinin de ihtiyacı olmasına rağmen- büyük bir zevkle karşılayan Müslümanların bu üstün ahlakını övmektedir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Tevbe Suresi'nde ise Allah yolunda çalışırken bir deneme olarak verilen susuzluk, yorgunluk ve açlığın karşılığı şu şekilde bildirilir:

Medine halkına ve çevresindeki bedevilere, Allah'ın elçisinden geri kalmaları, kendi nefislerini onun nefisine tercih etmeleri yakışmaz. Bu, gerçekten onların Allah yolunda bir susuzluk, bir yorgunluk, 'dayanılmaz bir açlık' (çekmeleri), kafirleri 'kin ve öfkeyle ayaklandıracak' bir yere ayak basmaları ve düşmana karşı bir başarı kazanmaları karşılığında, mutlaka onlara bununla salih bir amel yazılmış olması nedeniyledir. Şüphesiz Allah, iyilik yapanların ecrini kaybetmez. (Tevbe Suresi, 120)

Ayette de bildirildiği gibi Allah yolunda çekilen her türlü sıkıntı Müslüman için bir salih amel hükmündedir. Zaten yaratılış amacı da Allah'a kulluk etmek ve salih amellerde bulunmak olan bir mümin, sabrının ve ahlakının karşılığını eksiksiz olarak alacak, hiçbir haksızlığa da uğratılmayacaktır.

Aynı şey hastalıklar, yorgunluk ve diğer sıkıntılar için de geçerlidir. İman eden bir kişi yaptıklarının karşılığını sadece Allah'tan beklediği ve bu dünyanın geçici bir yararlanma dönemi olduğunu bildiği için her zaman dirayetli, kararlı ve metanetlidir. Çünkü Allah ayetlerinde kendi yolunda çaba sarf eden müminlere manevi bir güç ve destek vereceğini bildirmiştir. İmtihanın sırrını bilmek ise zorluklar karşısında Allah'ın verdiği büyük kolaylıktır. Başına gelen her türlü zorluğun bir deneme olduğunu bilen bir kişiyi, bu sıkıntılarının üzüntü ve karam-

sarlığa düşürmesi, ümitsizlik vermesi, korkuya ve endişeye kaptırması mümkün değildir.

İman Edenlerin Arkasındaki Güç

İman edenlerin zorluklar ve sıkıntılar karşısında gösterdikleri şevkli, heyecanlı, neşeli ve güçlü karakter, iman etmeyen ve Allah'ın üstün kudret sahibi olduğunu bilmeyen bir kişinin kesinlikle anlayamayacağı bir özelliktir. "Acaba bu kişilerin arkalarındaki güç nedir?" diyerek şüphe dolu bir arayış içine giren inkarcılar, inananların arkasındaki gücün ve tek yardımcının Rabbimiz olduğu gerçeğinden gafilirdiler. Onlara göre insanın güçlü olması için arkasında maddi bir dayanağı, güven duyduğu yakınları ve destek aldığı bir çevresi olmalıdır. Bu nedenle de iman edenlerin gücünün arkasında hep bir art niyet, farklı bir maddi kaynak ararlar. Oysa bu güç Allah'a, kadere ve ahirete imanın, tevekkülün ve teslimiyetin bir sonucudur. Peygamberlerin ve salih müminlerin hayatlarında bu gücün ve tevekkülün çok güzel örnekleri bulunmaktadır.

Kuran'da zorluk zamanlarında gösterilen güçlü karaktere önemli bir örnek, Hz. Musa'nın dinine iman eden büyücülerin Firavun'un öldürme tehditi karşısında gösterdikleri üstün ahlakıdır. Ayetlerde Firavun'un iman eden büyücülerini ölümlerine ve işkenceyle korkutmaya çalışıp, doğru yollarından engellemek için uğraştığı bildirilir. Fakat o, ordusunun ve maddi gücünün onları korkutacağını sanarak çok büyük bir hüsrana uğramıştır. Çünkü büyücüler Firavun'a verdikleri cevapta yalnızca Allah'tan korktuklarını ve başlarına bir zorluk geldiğinde O'na yönelip döndüklerini ifade etmişlerdir. Büyücüler Firavun'un tüm tehditlerine rağmen Allah'a imanını verdiği teslimiyet ve tevekkülle bu yoldan dönmelerinin mümkün olmadığını bildirmişlerdir:

(Firavun) Dedi ki: "Ben size izin vermeden önce O'na inandınız öyle mi? Şüphesiz o, size büyüğü öğreten büyüğünüzdür. O halde ben de sizin ellerinizi ve ayakları-

nızı çapraz olarak keseceğim ve sizi hurma dallarında sallandıracağım. Siz de elbette, hangimizin azabı daha şiddetliymiş ve daha süreklimiş öğrenmiş olacaksınız." Dediler ki: "Bize gelen apaçık delillere ve bizi yaratana seni asla 'tercih edip-seçmeyiz." Neyde hükmünü yürütebileceksen, durmaksızın hükmünü yürüt; sen, yalnızca bu dünya hayatında hükmünü yürütebilirsin."
"Gerçekten biz Rabbimize iman ettik; günahlarımızı ve sihir dolayısıyla bizi Kendisi'ne karşı zorlayarak-sürüklediğin (suçumuzu) bağışlasın. Allah, daha hayırlıdır ve daha süreklidir." (Taha Suresi, 71-73)

Kuran'da bu konuda verilen bir diğer örnek Hz. Musa'ya iman eden gençlerdir. Ayetlerde Firavun'un tehditlerinden korkan insanların Allah'a iman etmeyip, çok büyük bir kayba uğradıkları bildirilir. Fakat bunun yanında Allah'tan başka hiçbir güçten korkmayan salih müminler O'na iman etmiş ve Hz. Musa'nın gösterdiği yolu takip etmişlerdir. Firavun ve önde gelenlerin eziyetleri, saldırıları bu gençleri hiçbir şekilde engellememiştir:

Sonunda Musa'ya kendi kavminin bir zürriyetinden (gençlerinden) başka -Firavun ve önde gelen çevresinin kendilerini belalara çarptırmaları korkusuyla- iman eden olmadı. Çünkü Firavun, gerçekten yeryüzünde büyüklenen bir zorba ve gerçekten ölçüyü taşıranlardandı. (Yunus Suresi, 83)

Kuran'da, Hz. Musa'ya iman eden bu salih gençler gibi, tüm müminlerin de düşman topluluğuyla ya da şiddetli bir sıkıntı, zorluk ya da yokluk ile karşılaştıklarında aynı teslimiyetli ve cesur tavrı gösterdikleri bildirilir:

Müminler (düşman) birliklerini gördükleri zaman ise (korkuya kapılmadan) dediler ki: "Bu, Allah'ın ve Resûlü'nün bize vadettiği şeydir; Allah ve Resûlü doğru söy-

lemiştir." Ve (bu,) yalnızca onların imanlarını ve teslimiyetlerini artırdı. (Ahzab Suresi, 22)

Zor Anlarda da Allah'ın Emir ve Tavsiyelerine Titizlikle Uymak

Salih bir mümini diğerlerinden ayırt eden en önemli özelliklerinden biri Allah'ın emir ve tavsiyelerine gösterdiği titizliktir. Hiçbir zorluk, sıkıntı ya da darlık ortamı onu, bunları uygulama konusunda gevşekliğe sürüklemeyebilir, güzel ahlakından taviz vermesine neden olmaz. Bir Müslüman ne kadar ihtiyaç içinde ya da zor durumda olursa olsun, Allah'ın haram kıldığı bir fiile asla yanaşmaz. Hastalığın, yoksulluğun, başarısızlığın veya türlü zulümlerin birarada olduğu bir ortamda da dürüstlüğünden, ihlasından ve samimiyetinden taviz vermez.

Önceki bölümlerde de üzerinde durduğumuz gibi şeytan insanları doğru yollarından saptırmak, nefislerine uymalarını sağlamak ister. Bunun için de Allah'ın haram kıldığı fiilleri yaptırmaya, helal kıldıklarını uygulamalarına da engel olmaya çalışır. İnsanın nefsi de bu amaç uğrunda sürekli bir çaba içindedir; sahibine sürekli kötülükleri fısıldar. Örneğin bir insanın nefsi, 5 vakit namazını kılmasını engellemek ister. Sabah namazlarında halsizlik, isteksizlik, uykusuzluk verebilir. Aklından bunları yapmaması için sürekli nedenler geçirmeye çalışır. Çok işinin olduğu, namaza vaktinin olmadığı gibi şeytani fısıltılarda bulunur. Ama imanlı bir insan, Allah'ın günde 5 kere farz kıldığı namaz ibadetini nefsinin bu fısıltılarını bir an bile dinlemeden, şevkle ve istekle yerine getirir. Veya nefis, Allah'ın farz kıldığı bir ibadet olan oruç tutmayı zor göstermek için türlü bahaneler oluşturur. İnsana açlığa ve susuzluğa sabretmeyi zor göstermeye çalışır. Oruç tutarsa bazı işlerinden engelleneceği yönünde olmadık vesveseler vermeye çalışır. Ama salih bir mümin, nefsinin tüm bu baskısına ve ısrarlarına rağmen şevkle orucunu tutar. Allah rızası için sabrettiği açlığın ve susuzluğun veya herhangi bir yorgunluğun karşılığını Rabbimizden

umar. Ve bundan da çok büyük bir haz duyar.

Benzer şekilde, gayri meşru yollardan para kazanmanın meşru sayıldığı bir ortamda nefis, herkesin bunu yaptığını telkin ederek bu hayasız tavrı kolay göstermeye çalışır. Ancak Müslüman çok büyük bir ihtiyaç içinde olduğu ya da nefsinin en çok bastırdığı anlarda da gayri meşru yollara asla tenezzül etmez; böyle bir ahlakı son derece çirkin görür. Haram yollardan kazanılan bir paraya asla el sürmez. Çok aç olsa da haram parayla donatılan bir masadan yemek yemez, böyle bir ortamda bulunmak bile onda çok büyük bir rahatsızlık ve sıkıntı oluşturur. İhtiyaç içinde olmasını, asla yanlış bir tavır göstermesine meşru bir gerekçe olarak öne sürmez. Önemli olanın her zaman Allah'ın haram kıldığı şeylere karşı titizlik göstermek olduğunu bilir ve bunu da iç huzuruyla, şevkle ve ihlasla yerine getirir.

Başka bir örnek olarak Rabbimiz (cc)'in kadınlara farz kıldığı tesettür ibadetini verebiliriz. Kimi insanlar bu ibadeti kendilerince mazeretler öne sürerek yerine getirmeyebilmektedir. Oysa ki tesettür mümin kadınların korunmalarını, sıkıntı ve eziyetle karşılaşmalarını sağlamakta, bir kadına saygınlık ve onur kazandırmakta ve onun toplum içerisinde rahatsızlık duymasını engellemektedir. Allah (cc) Katında kendilerini değerli kılacak, dünyada da güzel bir hayat yaşamalarını sağlayacak özelliklerin dünyevi olanaklar değil, ahlakları olduğunu bilen mümin kadınlar için onur ve vakarları son derece önemlidir. İnsanları yaratan Allah (cc) onların yaratılışlarına en uygun ahlakı ve yaşam biçimini onlara farz kılmıştır. Müslüman kadının tesettürü de onun fitratına en uygun modeldir. Nitekim Bediüzzaman Said Nursi bu konuyla ilgili olarak şunları söylemektedir: *“Tesettür, kadınlar için fitrîdir ve fitratları iktiza ediyor (gerektiriyor).” (Lemalar, 24. Lema, Birinci Hikmet)*

Allah'ı razı edecek davranışlar göstermenin zevkini yaşayan Müslümanları Allah Kuran'da "hayırlarda yarışanlar" olarak da isimlendirmiştir. Allah'ın vaat ettiği cennete kavuşmak için yapılan bu yarışta Müslüman, her türlü zorluğa sabretmenin ve her türlü fedakarlığı,

güzel tavrı göstermenin neşesini ve iç huzurunu yaşar. Örneğin çok uykusuz olduğu bir günün sabahında ihtiyaç içinde olan başka bir mümin kardeşini hoşnut etmek için erkenden kalkar ve onun ihtiyaç duyduğu eksikliğini giderir. Üstelik bu güzel tavrını çoğu zaman karşı tarafa hiç hissettirmeden, kendisi için bir zorluk oluştuğunu asla dile getirmeden yapar. Ve içinde bu üstün ahlakın hazzını yaşar.

Allah Kuran'da Müslümanların İslam ahlakını yaşamaktan hoşnut olduklarını, bundan derin bir haz duyduklarını; aksi bir tavrı ise çirkin gördüklerini şöyle haber vermiştir:

... Ancak Allah size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip-çekici kıldı ve size inkarı, fıskı ve isyanı çirkin gösterdi. İşte onlar, doğru yolu bulmuş (irşad) olanlardır. Allah'tan bir fazl (bir ihsan ve lütuf) ve bir nimet olarak. Allah, bilendir hüküm ve hikmet sahibidir. (Hucurat Suresi, 7-8)

Fakat şeytan herşeye rağmen tüm gayri meşru işleri insanlara makul göstermeye çalışır. Bunun için kullandığı yollardan biri kötülükleri yapanların çoğunlukta olmasıdır. İnsanların çok büyük bir bölümü haram para yemekte, haram ve helallere dikkat etmemekte, her türlü ahlaksızlığı sınır tanımadan yaşamaktadır. İşte şeytan insanlara sürekli "çoğunluğu oluşturan" insanların doğru yolda olduğunu, onların yaptıklarının en mantıklısı olduğu safsatasını fısıldar. Oysa Allah'ın **"Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar..."** (En'am Suresi, 116) ayetinde de bildirdiği gibi, kötülük yapanların sayıca çok olmaları onların doğru yolda olduklarına bir delil değildir. Tam tersine Allah ayetlerinde ancak sayıca çok az bir topluluğun iman edeceğini bildirmekte, çoğunluğun ise sapkınlık içinde olduklarını haber vermektedir. Bu nedenle de şeytanın iman eden bir insanı bu yöntemle kandırması mümkün değildir; onun etkisi ancak imanı zayıf, şüphe ve vesveseye açık insanlar ve inkar edenler üzerinde olabilir.

Salih Müslümanların gösterdikleri titizlik ise, Allah'a olan imanların-

dan ve bu imanın getirdiği sarsılmaz kararlılıktan ve üstün ahlaklarından kaynaklanmaktadır. Müslüman, güzel ahlaka dair her tavrın, nefse zor gelen şeylerden oluştuğunu bilir ve bunun hazzını yaşar. Allah'ın ayetlerinde övdüğü güzel ahlaka sahip olan müminlerin kazandıkları güzelliklerden biri ise müminlerin saygı ve sevgisidir. Bir kimsenin Allah yolunda çaba göstermesi, her türlü engele büyük bir şevkle göğüs germesi, hak bildiği şeyde kimseden çekinmeden, yorulmadan, aşkla ve şevkle kararlı davranması, her türlü fedakarlığa ilk talip olan kişi olması, o Müslümana karşı duyulan sevgi ve saygıyı kat kat artıracak özelliklerdir. Allah bu üstün ahlaki yaşayan insanları Enbiya Suresi'nin 101. ayetinde, "**Bizden kendilerine güzellik geçmiş bulunanlar**" olarak tanımlamış ve onların hem fiziksel, hem de ahlaki güzelliklerini haber vermiştir.

Zor Anlarda Gerçek Dostlar Müminlerdir

Dinden uzak insanlar arasında çok fazla kullanılan bir deyim vardır: Düşenin dostu olmaz... Bu sözün de çok iyi ifade ettiği gibi cahiliyede insanların zorluk anlarında ve ihtiyaç duyduklarında yanlarında gerçek bir dost bulmaları mümkün değildir. Oysa bir insanın hayatında dostluk, vefa ve sadakat kavramları çok büyük bir yer tutmaktadır. Çünkü insan maddi bir sıkıntı içindeyken, bir hastalık anında ya da manevi olarak desteğe ihtiyaç duyduğu anlarda yanında gerçek bir yardımcı, içten bir dost olarak bir mümin kardeşinin olmasını ister. Fakat din ahlakından uzak toplumlarda tüm ilişkiler menfaate dayalı olduğu için bu dostu bulması mümkün değildir. Hatta bu insanlar birbirlerine yardım etmek bir yana, yıllarca dost sandıkları kişilerin gerçek yüzleriyle bu dönemlerde karşılaşır. Zorluk çeken kişiye bu dönemlerinde bir de onlar sıkıntı verirler. Buna benzer örneklere sık sık rastlamak mümkündür. İnsanlar sürekli olarak bir sıkıntı anında hiçbir yakınlarının aramadığından, yapayalnız kaldıklarından ve hiç kimseden destek göremediklerinden yakınır.

Örneğin çok zengin bir hayat yaşayan, lüks arabalardan inmeyen,

pahalı yerlerde yemek yiyen bir insanın genelde geniş bir arkadaş çevresi olur. Çevresinde çok sayıda "dostu" vardır. Fakat bu insanın günün birinde işleri bozulsun ve kendi fabrikasında maaşlı memur olarak çalışmaya başlasa, bir işçi durumuna düşse çevresiyle ilişkisi nasıl olur? Etrafındakiler zenginken gösterdikleri sevgiyi ve saygıyı yine gösterirler mi? Eskisi gibi pahalı kıyafetler giymeyip, lüks arabalarda gezmeyip, mütevazı bir görüntü sergilese, etrafına para saçmasa, dostlarına yemek ısmarlamasa yine aynı ilgiyi, saygıyı ve alakayı görebilir mi? Tabii ki göremez; hatta tam tersine daha önce dost kabul ettiklerinin tümü ondan yüz çevirirler. Gördüklerinde görmezlikten gelip, belki de arkasından alay ederler. Aslında o insanın ruhu değişmemiş, sadece dış görüntüsü değişmiştir. Ama cahiliyedeki dostluklar dış görünüme ve maddiyata dayalı olduğu için, o insanın "dostum" diye nitelediği kişiler bir anda çevresinden kaybolurlar, o da yapayalnız kalır.

Başka bir örnek olarak evli bir çift düşünülebilir. Evlenirken birbirlerini iyi günde kötü günde terk etmeyeceklerine dair birbirlerine söz vermişlerdir. Fakat içlerinden biri herhangi bir kaza sonucu felç olsa, belinden aşağısı tutmayıp, konuşamaz ve hiçbir şey yapamaz duruma gelse, acaba eşinin tavrı nasıl olur? Belki belli bir süre buna dayanabilir, yardım edebilir. Ama bir fayda elde edemediğini, hatta kendince zarar gördüğünü fark edince herşey bir anda değişir. Bu tip örnekler cahiliyedeki vefa, dostluk ve sadakat anlayışını açıkça ortaya koymaktadır. Bu tip ilişkilerde menfaatin bittiği yerde ilişkiler de hemen son bulmaktadır. Böyle bir ortamda eşlerini terk etmeyen kişilerin büyük bir çoğunluğu ise, bunu sevgi ve merhametinden dolayı değil de, çevresinden bir tepki almamak için yaparlar. Görünüşte vefalı ve sadık görünür, ama hiçbir zaman muhtaç durumdaki eşine karşı gerçek anlamda bir merhamet ve şefkat duymaz.

Cahiliye toplumlarında sık sık yaşanan başka bir örnek de genç insanların yaşlılara, güçten düşen anne ve babalarına karşı tavrıdır. Aileleri, uzun yıllar boyunca onların her türlü ihtiyaçlarını karşılamış-

tır. Ama yaşlanıp elleri ayakları tutmaz bir hale geldiğinde, onlar ailelerine karşı aynı sadakati ve özeni göstermezler. Hatta bu yaşlı insanları kendilerine bir ayak bağı olarak görür ve genellikle de bir huzur evinde ölüme terk ederler. Oysa Müslümanın her tavrında olduğu gibi ailesine karşı tavrı da iyi günde de kötü günde de çok vefakardır. Kendisi yemez onlara yedirir, her türlü ihtiyaçlarının temin edilmesi için çok büyük bir gayret sarf eder. Çünkü Allah ayetlerinde müminlerin ailelerine karşı göstermeleri gereken tavrı tarif etmekte ve güzel sözü öğütlemektedir:

Rabbin, O'ndan başkasına kulluk etmemenizi ve annesiz babaya iyilikle-davranmayı emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlılığa ulaşırsa, onlara: "Öf" bile deme ve onları azarlama; onlara güzel söz söyle. (İsra Suresi, 23)

Ayetten de anlaşıldığı gibi inanan bir kişi ihtiyaç içinde olana hiçbir şikayetçi tavır göstermeden her türlü yardımı yapar, insanietli ve vicdanlı davranır. Gerçek dostluğun, vefanın, samimiyetin, sadakatin yaşandığı tek yer salih müminlerin arasındır. Müslümanlar birbirlerinin velileri, dostları, yardımcıları ve kardeşleridirler. Bir Müslüman, sahip olduğu ahlak gereği en zor anında olsa dahi mümin kardeşlerinin iyiliğini, rahatını düşünür. Her durumda onların nefsinin kendi nefsinin tercih eder. Her türlü fedakarlığı yapar, bundan da büyük bir zevk alır. Hastalık anında tüm ihtiyaçlarını hiçbir rahatsızlık duymadan ve ihtiyaç içinde olan kişinin söylemesine fırsat vermeden karşılar, maddi bir sıkıntı içindeyse tüm imkanlarını onun önüne serer; gerekirse uykusuz kalır, aç kalır ama Müslüman kardeşini hiçbir durumda mağdur durumda ve ihtiyaç içinde bırakmaz. Allah ayetlerinde iman edenlerin gerçek dostlarını şöyle bildirir:

Sizin dostunuz (veliniz), ancak Allah, O'nun elçisi, rüku' ediciler olarak namaz kılan ve zekatı veren müminlerdir. (Maide Suresi, 55)

Gerçek şu ki, iman edenler, hicret edenler ve Allah yo-

lunda mallarıyla ve canlarıyla cehd edenler (çaba harcayanlar) ile (hicret edenleri) barındıranlar ve yardım edenler, işte birbirlerinin velisi olanlar bunlardır... (Enfal Suresi, 72)

Her Zorlukla Beraber Bir Kolaylık Vardır

Kitabın başından itibaren Allah'ın inananlara bir deneme olarak verdiği çeşitli sıkıntı ve zorluklardan ve bunun karşısında müminlerin gösterdikleri üstün ahlaktan bahsettik. Bu ahlaki gösterirken içlerinde yaşadıkları şevkten, huzurdan, sevgi ve saygı hazzından söz ettik.

Fakat burada özellikle vurgulanması gereken bir nokta tüm zorlukların yanında Allah'ın iman eden kullarına çok büyük güzellikler ve kolaylıklar verdiğidir. Allah pek çok ayetinde salih müminlerin işlerinde büyük kolaylıklar kıldığını bildirir:

Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 5-6)

... Allah, size kolaylık diler, zorluk dilemez. (Bakara Suresi, 185)

... Ve seni kolay olan için başarılı kılacağız. (Ala Suresi, 8)

... Kim Allah'tan korkup-sakinirse (Allah) ona işinde bir kolaylık gösterir. Bu, Allah'ın size indirdiği emridir. Kim Allah'tan korkup-sakinirse, Allah, kötülüklerini örter ve onun ecrini büyütür. (Talak Suresi, 4-5)

... Allah, hiçbir nefse ona verdiğinden başkasıyla yükümlülük koymaz. Allah, bir güçlüğün ardından bir kolaylığı kılıp-verecektir. (Talak Suresi, 7)

Tüm bu ayetlerden de anlaşıldığı gibi, Allah zorluk ve sıkıntıyla karşılaşan müminlerin işlerini kolaylaştırmakta ve aynı zamanda onları Katından bir yardımla desteklemektedir. Ayetlerde Allah'ın inananlara meleklerle yardım ilettiği ve bunun da sadece bir müjde olması

amacıyla yapıldığı bildirilmektedir:

Andolsun, siz güçsüz iken Allah size Bedir'de yardımıyla zafer verdi. Şu halde Allah'tan sakının, O'na şükredebilesiniz. Sen müminlere: "Rabbinizin size meleklerden indirilmiş üç bin kişiyle yardım-iletmesi size yetmez mi?" diyordun. Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve onlar da aniden üstünüze çullanıverirlerse, Rabbiniz size meleklerden nişanlı beş bin kişiyle yardım ulaştıracaktır. Allah bunu (yardımı) size ancak bir müjde olsun ve kalpleriniz bununla tatmin bulsun diye yaptı. 'Yardım ve zafer' (nusret) ancak üstün ve güçlü, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah'ın Katındandır. (Ki bununla) İnkâr edenlerin önde gelenlerinden bir kısmını kessin (helak etsin) ya da 'umutları suya düşmüşler olarak onları' tepesi aşağı getirsin de geri dönüp gitsinler. (Al-i İmran Suresi, 123-127)

Allah meleklerle olan desteğinin yanında müminleri "görünmez ordularla" da desteklemekte ve üzerlerine güven ve huzur duygusu indirmektedir. Tevbe Suresi'nde Allah'ın bir zorluk anında Peygamberimiz (sav)'e verdiği destek şu şekilde ifade edilmektedir:

Siz O'na (peygambere) yardım etmezseniz, Allah O'na yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak O'nu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah O'na 'huzur ve güvenlik duygusunu' indirmişti, O'nu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkar edenlerin de kelimesini (inkar çağrılarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi, yüce olandır. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 40)

Yukarıdaki ayetlerde de belirtildiği gibi Müslümanlara bir deneme

olarak verilen zorlukların yanında çok büyük kolaylıklar da sağlanmaktadır. Müslümanların bir birlik içinde hareket etmeleri, herşeyin bir denemeden ibaret olduğunu bilmeleri, sonsuz ahiret yurduna hazırlık içinde olduklarının şuurunda olmaları, aslında bu zorluklar karşısında onlara verilmiş büyük birer kolaylık hükmündedir. Bunun yanında Allah müminleri çok daha büyük bir güzellikle müjdelemektedir. Peygamberlerin ve salih müminlerin hayatlarında da gördüğümüz gibi Allah her zorluğun ardından inananlara mutlaka bir zafer, başarı ve galibiyet vermiştir. Bu konuda Kuran'da verilen çok önemli bir örnek Hz. Yusuf'un hayatıdır.

Hz. Yusuf önce küçük yaşında kardeşleri tarafından bir kuyuya bırakılmıştır. Bu kuyuda onu bulan kişiler onu bir vezirin yanına köle olarak satmışlardır. Ardından Hz. Yusuf'a yanında kaldığı vezirin eşi tarafından haksız bir iftira atılmış ve bunun bir iftira olduğu herkes tarafından bilindiği halde tutuklanıp, yıllarca hapiste tutulmuştur. Hapis hayatı boyunca çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalmış, fakat güzel ahlakından asla taviz vermemiştir. Başına gelen her olayda Allah'a yönelmiş ve böylece hapishane dönemi onun için bir güzelliğe dönüşmüştür. Musibet ve zorluklar karşısında tevekkülü, teslimiyeti ve Allah'a bağlılığıyla tüm inananlara örnek olmuştur. Allah bu üstün ahlakının karşılığı olarak onu zindandan çıkarmış ve dünya hayatında ona güç ve zenginlik vermiştir.

İşte bu nedenle Hz. Yusuf'un hayatında inananlar için çok güzel bir örnek vardır. Allah zorluklar karşısında tevekkül ve sabır gösteren kullarına mutlaka bir kolaylık ve güzellik vereceğini vaat etmiştir:

... Kim Allah'tan korkup-sakinirsa, (Allah) ona bir çıkış yolu gösterir; ve onu hesaba katmadığı bir yönden rızıklandırır. Kim de Allah'a tevekkül ederse, O, ona yeter. Elbette Allah, Kendi emrini yerine getirip-gerçekleştirendir. Allah, herşey için bir ölçü kılmıştır. (Talak Suresi, 2-3)

Bu örnekte de görüldüğü gibi Allah kullarını zaman zaman zorluk-

larla, sıkıntılarla imtihan etmektedir. Ama imtihan edildiğinin bilincinde olan, Allah'a teslimiyetiyle, karşısına çıkan her olaydan razı olan müminler en büyük kazancı sağlamışlardır. Çünkü onlar bu dünyada çektikleri sıkıntının, her türlü zor şartta gösterdikleri üstün ahlakın, fedakarlığın, sabrın, teslimiyetin karşılığını ahirette kat kat fazlasıyla alacaklardır. Belki bu dünyada birkaç dakikalık çekilen sıkıntı, ahirette milyonlarca yıllık cennet hayatı olarak karşılıklarına çıkacaktır. Kuşkusuz bu büyük vaadi bilen insanlar, tüm yaşamlarını büyük bir şevk, huzur ve cennet gibi sonsuz güzelliklerle dolu bir mekanı ummanın sınırsız heyecanı ve neşesi içinde geçirirler. Allah bu insanların durumunu bir ayetinde şöyle haber vermiştir:

Ki onlar, yalan şahidlikte bulunmayanlar, boş ve yararsız sözle karşılaştıkları zaman onurlu olarak geçenlerdir. Onlar, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onun üstünde sağır ve körler olarak kapanıp kalmayanlardır. Ve onlar: "Rabbimiz, bize eşlerimizden ve soyumuzdan, gözün aydınlığı olacak (çocuklar) armağan et ve bizi takva sahiplerine önder kıl," diyenlerdir. İşte onlar, sabretmelerine karşılık (cennetin en gözde yerinde) odalarla ödüllendirilirler ve orada esenlik dileği ve Selam'la karşılanırlar. Orada ebedi olarak kalıcıdır; o, ne güzel bir karargah ve ne güzel bir konaklama yeridir. (Furkan Suresi, 72-76)

(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bulak olacağı) günden korkarlar. Çünkü Allah, yaptıklarının en güzeliyle karşılık verecek ve onlara Kendi fazlından artıracaktır. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır. (Nur Suresi, 37-38)

CAHİLİYENİN ZORLUK KARŞISINDAKİ TAVRI

İçinde buldukları şartlar ne olursa olsun, Müslümanların ahlaklarında bir değişiklik olmadığını önceki bölümlerde görmüştük. İman etmeyenler veya kalplerinde hastalık bulunanlar ise zor zamanlara karşı dirençli değillerdir. Mutlaka bir tahammül sınırları, bir "bam telleri" vardır. Bu nedenle de zorluk ve sıkıntıların üst üste gelmesi, onları çok büyük bir gerginliğe sürükler. Bu gerginlik, kimi zaman ufacık bir olayda su yüzüne çıkar; hiddetlenirler, bağırırlar, kavga ederler, hakaret ederler, saldırganlaşırlar, şiddete başvururlar... Günlük hayatta neşeli, güleryüzlü, rahat olan insanlar, zorluk anlarında adeta karakter değiştirirler. O kişinin yerine saldırgan, huysuz, ters, asık suratlı ve kaba bir insan gelir. Müslüman doğruyu ve güzelı sabırla anlatırken, cahiliye insanları anlatmak yerine saldırmayı tercih ederler. İşte bu, cahiliyenin gerçek yüzü, gerçek karakteridir.

Bu gerçek karakterin ortaya çıkmasına yol açan nedenler ise, işinden çıkarılması, bir hastalığa yakalanması, bir kaza, felaket, iflas gibi zorlukların üst üste gelmesi olabilir. Bu karakterdeki insanlar iki gün soğukta kalsalar ya da uykusuz bırakılsalar, alıştıkları konfor herhangi bir sebeple ellerinden alınsa hemen moralleri bozulur ve ümitsizliğe düşerler. Allah Kuran'da bir zorlukla karşılaştıklarında nasıl nankör bir karakter gösterdiklerini şöyle haber verir:

Fakat insan; ne zaman Rabbi kendisini bir denemeden geçirse, ona bir keremde bulunsa, nimetler verse: "Rabbim bana ikram etti" der. Ama ne zaman onu deneyerek, rızkını kıssa, hemen: "Rabbim bana ihanet etti" der. (Fecr Suresi, 15-16)

Yukarıdaki ayetlerde görüldüğü gibi Allah dinden uzak insanları da kimi zaman nimetler vererek, kimi zaman da bu nimetlerden kısararak dener. Müslümanlar böyle bir durumda mutlaka mütevekkil ve şükredici davrandıkları halde, inkarcılar bir anda Allah'a karşı nankörlük ederler. İşte bu insanlar, dünyada imtihan olduklarının şuurunda değildirler ve bundan dolayı da hem dünyada hem de ahirette kayba uğrarlar.

İnkarcıların, Allah'tan kendilerine imtihan olarak bir zorluk verildiğinde gösterdikleri tavırlardan bir diğeri de, bunalım ve üzüntüdür. Üst üste gelen zorluklara dayanamayıp, ya intihar eder ya da içki ve uyuşturucu kullanarak bunalıma düşerler. Fakat hiçbiri bu zorlukların nedenlerini ve kendilerine getireceği kazançları düşünmez. Oysa Allah'ın inkar edenlere bu sıkıntı ve eziyetleri vermesinin bir hikmeti de, insanların "... **Belki dönerler diye, onları azabla yakalayiverdik.**" (Zuhruf Suresi, 48) ayetinde de bildirildiği gibi doğru yola dönmeleri, yani tevbe edip iman etmeleridir. Fakat bu sıkıntı ve zorluklar çoğu zaman bu inkarcıların kalplerinin katılaşması ve inkarcılarının daha da artmasıyla sonuçlanır:

Onlara, zorlu azabımız geldiği zaman yalvarmaları gerekmez miydi? Ama onların kalpleri katılaşmıştı ve şeytan onlara yapmakta olduklarını çekici (süslü) gösterdi. Derken kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, onların üzerlerine herşeyin kapılarını açtık. Öyle ki kendilerine verilen şeylerle 'sevince kapılıp şımarınca', onları apansız yakalayiverdik. Artık onlar umutları suya düşenler oldular. (En'am Suresi, 43-44)

Dünyaya Bağlananların İçine Düşükleri Durum

Müslümanlar imtihanın sırrını kavramanın verdiği mutluluğu ve rahatlığı yaşarlarken, dünyaya bağlananlar çok büyük bir sıkıntı, azap ve yozlaşma içinde bir hayat sürerler. Müslümanlar sabrın güzelliğini ve zevkini yaşarlarken, dünyaya hiç bitmeyecekmiş gibi bağlanıp bir denemeye tabi tutulduklarını fark edemeyenler, sabırsızlığın, tevekkülsüzlüğün, bencilliğin, cimriliğin, dünya hırsının sıkıntısını ve azabını yaşarlar. Bu azap, hayatlarının her anında kendini gösterir. Her işlerinde bir bereketsizlik ve huzursuzluk vardır. Güzellikleri göremez, üstün bir ahlakın verdiği zevki asla tadamazlar.

Namussuzluk, ahlaksızlık, riya hayatlarının her anına hakim olur. En büyük yanlışları ise hep kendilerini düşünürken, cimrilik ve bencillik yaparken -ileriye görüp, bunların kendilerine getireceği zararları göremedikleri için- kendilerini çok büyük bir karda zannetmeleridir. Aslında bu şekilde düşünenler hem dünya hayatlarında hem de ahiret hayatlarında çok büyük bir kayıp içindedirler, fakat bunu fark edemezler. İnkâr edenler altından ırmaklar akan cennet yurdunu, sonsuz nimetleri kaybetmişlerdir. En önemlisi ise Allah'ın rızasını ve rahmetini kaybetmiş olmalarıdır. Allah Fatır Suresi'nde inkarcıların nasıl bir kayıp içinde olduklarını şu şekilde bildirir:

Yeryüzünde sizi halifeler kılan O'dur. Öyleyse kim inkâr ederse, artık inkarı kendi aleyhinedir. Rableri Katında kafir olanlara kendi inkarları gazabtan başkasını artırmaz ve kafir olanlara kendi inkarları kayıptan başkasını artırmaz. (Fatır Suresi, 39)

İnkâr edenlerin içine düşükleri bu durum, onları dışarıdan izleyen bir Müslüman için son derece ibret vericidir. Örneğin hırsızlık yapıp, yetimin, fakirin, ihtiyaç içinde olanın malını gasp eden bir kişinin, bu haram paralarla alıp giydiği şeylerin manevi kiri her halinden fark edilmektedir. Allah ayetlerinde iman etmeyenlerin durumlarını "**Allah, iman etmeyenlerin üstüne işte böyle pislik çöker-**

tir." (En'am Suresi, 125) şeklinde bildirir. Onların üzerindeki fiziksel pisliğin yanı sıra manevi pisliği de haber verir. Bu kir, belki fiziksel olarak görünmeyen ve Allah'tan korkan kişilerin fark edebilecekleri manevi bir kirdir. Mala ve mülke sahip olmasına rağmen cimrilik yapan, fakire, yoksula ve ihtiyaç içinde olana yedirmeyen, yardım edecek bile olsa bunu minnet altında bırakarak yapan bu kişiler, manevi kiri de üzerlerinde taşımaktadırlar. **"Dini yalanlayanı gördün mü? İşte yetimi itip-kakan; yoksulu doyurmayı teşvik etmeyen odur."** (Maun Suresi, 1-3) ayetlerinde bildirilen bu ahlaktaki kişilerin tüm hareketleri, haram yemeleri, sadakada bulunmayıp para yığıp biriktirmeleri ve bu paraları gayri meşru şekilde harcamaları iman edenlerde çok büyük bir iticilik uyandırır.

Günlük hayatta sık sık çok zengin olup, bu zenginliğini haram işlerle kazanan kişilerin resimlerini görürüz. Hayatlarını cinayetle, rüşvetle, yolsuzlukla, dolandırıcılıkla kazananların tavırları günahkar bir yaşamın izlerini taşır. Allah haksız kazanç sağlayan, yetim malı yiyen, yoksula, ihtiyacı olana vermeyen, zulmü kendilerine yol edinen insanların tüm heybetlerini, güzelliklerini ellerinden alır. Onlar kendilerini güzelleştirmeye çalıştıkça, manevi bir kir, şiddetli bir karartı ve çirkinlik onları sarar. Bu, ahlaksızlığın, gūnahta ileri gitmenin, şerefsizliğin bir işaretidir. Allah kötü ahlakın sonunda insanların yüzlerini kaplayan bu karanlık ve kirli ifadeyi "zillet" kelimesiyle bizlere açıklar:

Güzellik yapanlara daha güzeli ve fazlası vardır. Onların yüzlerini ne bir karartı sarar, ne bir zillet, işte onlar cennetin halkıdır; orada süresiz kalacaklardır. Kötülükler kazanmış olanlar ise; her bir kötülüğün karşılığı, kendi misliyledir. Bunları bir zillet sarıp kaplar. Onları Allah'tan (kurtaracak) hiçbir koruyucu yok. Onların yüzleri, sanki bir karanlık gecenin parçalarına bürünmüş gibidir. İşte bunlar ateşin halkıdır; orada süresiz kalacaklardır. (Yunus Suresi, 26-27)

Ayette de belirttiği gibi güzel ahlak üzere olan kişilerin güzellik-

leri artarken kötü ahlak, karanlık bir gece gibi inkarcıların yüzlerini bürür. Çünkü Allah imtihan dünyasının bir gereği olarak herkese yaptığıyla karşılık verecektir. Kötüler kötülüklerle, iyiler de güzelliklerle karşılık bulacaklardır. Böyle kişilerin her türlü tavır ve hareketi de inananlar açısından son derece itici olur.

Örneğin bu ahlaktaki bir insanın evine gidilse her hareketi insanda bir rahatsızlık meydana getirir. Bir yemek ikram ettiklerinde ikramları dıştan ne kadar güzel gözükse de, onların ahlaklarının farkında olan bir insanın gözüne hiçbiri güzel gözükmez. Çünkü tüm hayatları haram üzerine kurulmuştur. Sundukları yiyecekte, ikram ettikleri bir içecekte, fakirin, yetimin hakkı vardır. Bir mümin helal parayla kazanılmış bir tas çorbayı, haram yolla oluşturulmuş şatafatlı bir yemek sofrasından kat kat güzel görür. Evine gelenleri koltuğunda oturmaya buyur eder, ama bu koltuğun nasıl elde edildiğini bilen bir insanın içinden asla oturmak gelmez. Her bir ayrıntıda zavallı kadınların, çocukların, mağdur konumdaki yaşlıların hakkı olduğu aklından geçer. Belki fiziki anlamda bir temizlik olsa bile, daha önce bahsettiğimiz manevi kir bunlarda da hissedilir. Hiçbir şey gönül rahatlığıyla el sürülecek türden olmaz. Ayetlerde Allah "haram yiyicilerin" ve "yalana kulak tutanların" hem dünyada hem de ahirette aşağılık kılındıklarını, insanların gözünde de alçaltıldıklarını bildirmiştir:

... Allah, kimin fitne(ye düşme)sini isterse, artık onun için sen Allah'tan hiçbir şeye malik olamazsın. İşte onlar, Allah'ın kalplerini arıtmak istemedikleridir. Dünyada onlar için bir aşağılanma, ahirette onlar için büyük bir azap vardır. Onlar, yalana kulak tutanlardır, haram yiyicilerdir... (Maide Suresi, 41-42)

Aslında bu kişiler de kendilerinden ve kendilerine benzeyen insanlardan rahatsız olurlar. Çünkü vicdansız ve zalimce tavırlarına kendileri de şahittirler. Allah'ın haram kıldığı işleri bilerek yapmaları sonucunda hayasız bir görünüm almışlardır. Günümüzde bu hayasız görüntünün en belirgin olduğu kişiler de fuhuş yapanlar ve bunlardan

para kazananlardır. Bu ahlaksızlığı meslek edinenler insanlıktan çok büyük bir hızla uzaklaşırlar. Üzerlerinde insanlığa dair hiçbir güzellik kalmaz, tüm heybetleri gider. Fuhuş, kadında da, erkekte de çok büyük bir iticilik oluşturur. Allah bu insanlara hastalıklar, belalar, musibetler, yokluklar musallat eder. Aşağılanırlar, horlanırlar. Biraz önce bahsettiğimiz manevi kir ve zillet bu kişilerde de çok belirgindir.

Allah ayetlerinde imtihanın sırrını kavramış ve yüzlerindeki nurla umut ettikleri cennet yurduna kavuşan inananların yanında, bu zillet ehlinin cehennemdeki durumunu da bildirmektedir. Bunlar, ateşe sunulurken tek yapabildikleri Allah'ın sonsuz nimetlerine kavuşan müminlere sezdirmeden, göz ucuyla bakmaktır. Bu kişiler hüsrana uğramış ve tüm yakınlarını da hüsrana uğratmışlardır:

Onları görürsün; zilletten başları önlerine düşmüş bir halde, ona (ateşe) sunulurlarken göz ucuyla sezdirmeden bakarlar. İman edenler de: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendi nefislerini, hem yakın akraba (veya yandaş)larını da hüsrana uğratmışlardır" dediler. Haberiniz olsun; gerçekten zalimler, kalıcı bir azap içindedirler. (Şura Suresi, 45)

İMTİHAN SON ANA KADAR DEVAM ETMEKTEDİR

İnsanın dünya hayatındaki imtihanı, yaşamının son anına kadar devam etmektedir. Bir insan eğer 75 yıl yaşıyor ise, 75. yılının en son gününde de Allah'a karşı olan sorumluluğu devam eder, Allah tarafından imtihan edilir ve eğitilir. Bu yüzden yaşamının her anında Allah'ın hükümlerine uymalı, ibadetlerini yerine getirmeli, O'nu anarak rızasını aramalıdır.

Ve bu gerçek, çok önemli bir sonucu daha beraberinde getirmektedir: Eğer insan, bu son gününde, hatta son anında dahi yolundan sapacak, Allah'a karşı nankörlük edecek olsa, imtihanı kaybetmiş ve tüm dünya hayatını boşa harcamış olabilir. Bu son andan önceki hayatını Allah'ın rızasına uygun olarak geçirmişse bile, son andaki bir isyankarlığı, tüm emeklerini boşa çıkarabilir.

Bu, her Müslümanın dikkate alması gereken bir tehlikedir. Çünkü insanın en büyük düşmanı olan Şeytan, son nefesine kadar insanın zayıf anlarını ve zayıf yönlerini kullanarak onu saptırmaya gayret edecektir. Türlü yollar, yöntemler kullanarak insanları Allah'a karşı isyana ve inkara sürüklemeye çalışacaktır. "Son an" da, Şeytan'ın insanı saptırmak için çabalayacağı çok önemli bir zaman olabilir. "Ben nasıl olsa Allah'a iman ediyorum, O'nun rızası için bu kadar iş yaptım, elbette artık kurtuluşta erdim." diyen insan büyük bir gaflete düşmüş-

tür. Çünkü ayetlerde insanın son ana kadar hep **"korku ve umut-la dua"** etmesi gerektiği (Secde Suresi, 16) bildirilmektedir ve her Müslüman, Allah'ın aşağıdaki emri üzerinde düşünmeye davet edilmektedir:

Ey iman edenler, Allah'tan nasıl korkup-sakinmek gerekiyorsa öylece korkup-sakinin ve siz, ancak Müslüman olmaktan başka (bir din ve tutum üzerinde) ölmeyin. (Al-i İmran Suresi, 102)

İmanlarından Sonra İnkara Dönenler

İman, Allah'ın vermiş olduğu en büyük nimetlerdendir. İnsanın bu dünya hayatındaki mutluluk ve huzuru da, sonsuz hayatındaki kurtuluşu da imanı sayesinde olur. Bu yüzden her nimet gibi, iman nimeti için de Allah'a şükretmek gerekmektedir. Allah, imanı dilediği kuluna nasip eder, dilediğine ise etmez. Allah'ın iman nasip etmediği kişiler, tüm dünya onları imana davet etmek için uğraşsa dahi, hiçbir şekilde iman edemezler. Bu gerçek, Allah'ın Peygamberimiz (sav)'e hitaben indirdiği bir ayetinde şöyle belirtilmektedir:

Sen, onların hidayet bulmalarını ne kadar tutkuyla istesen de, Allah, şüphesiz saptırdığına hidayet vermez, onlar için yardım edecek yoktur. (Nahl Suresi, 37)

İşte Allah'ın hidayet verdiği insanlar, yani müminler, O'nun rahmeti sayesinde inkardan kurtulmuş olurlar. Bu nedenle de her mümine düşen, cennet ehlinin yapacak olduğu duayı şimdiden yaparak **"Bizi buna ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bize hidayet vermeseydi biz doğruya ermeyecetdik..."** deyip şükretmektir. (Araf Suresi, 43)

Bir nimete şükretmek ise, sözlü olarak Allah'a hamd etmenin yanında, fiili olarak Allah'ın rızasına uygun tavırlar göstermekle olur. İmanın şükürü ibadettir. Her mümin, Allah'ın kendisine verdiği imana bir şükür olarak, ibadetlerini titiz bir biçimde yerine getirmeli, elin-

den gelen tüm imkanları Allah rızası için kullanmalı, kendisini Allah'a tam manasıyla adanmalıdır.

Eğer bu şükür yapılmaz ise, yani mümin olan kişi, "Ben nasıl olsa müminim, cennet ehlienden olacağım." gibi bir mantık içinde rehavete kapılıp, bir denemeden geçirildiğini unutursa, o zaman kendisine verilen nimet geri alınabilir. Kuran'da Allah'ın tarif ettiği biçimde kalbi katılaşabilir ve sonunda inkara düşebilir. Bu durumda, daha önceki imanı ve yapmış olduğu salih işler kendisine hiçbir yarar sağlamayacak, boşa çıkacaktır. Allah bu gerçeği birçok ayetinde haber vermiştir:

... sizden kim dininden geri döner ve kafir olarak ölürse, artık onların bütün işledikleri (amelleri) dünyada da, ahirette de boşa çıkmıştır ve onlar ateşin halkıdır, onda süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 217)

Andolsun, sana ve senden öncekilere vahyolundu (ki): "Eğer şirk koşacak olursan, şüphesiz amellerin boşa çıkacak ve elbette sen, hüsrana uğrayanlardan olacaksın." (Zümer Suresi, 65)

İman edenler: "Olanca yeminleriyle elbette sizlerle birlik olduklarına ilişkin Allah'a yemin edenler bunlar mıdır? Onların bütün yapıp-ettikleri boşa çıkmıştır, böylece hüsrana uğrayanlar olmuşlardır." derler. Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri döner (irtidat eder)se, Allah (yerine) Kendisi'nin onları sevdiği, onların da Kendisi'ni sevdiği müminlere karşı alçak gönüllü, kafilere karşı ise 'güçlü ve onurlu,' Allah yolunda cehd eden ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Maide Suresi, 53-54)

Allah Kuran'da imanlarından sonra inkar eden bu gibi insanların varlığını bildirir. Ayetlerde, bu kişilerin büyük bir sapıklığa düştükleri ve

Allah tarafından başışlanmayacakları haber verilmektedir:

Gerçek řu, iman edip sonra inkâra sapanlar, sonra yine iman edip sonra inkâra sapanlar, sonra da inkârları artanlar... Allah onları başışlayacak değildir, onları doğru yola da iletcek değildir. (Nisa Suresi, 137)

Doğrusu, imanlarından sonra inkâr edenler, sonra inkârlarını artıranlar; bunların tevbeleri kesinlikle kabul edilmez. İşte bunlar, sapıkların ta kendileridir. (Al-i İmran Suresi, 90)

Bu gibi kişilerin ahiretteki durumları ise şöyle bildirilir:

Bazı yüzlerin ağaracağı, bazı yüzlerin de kararacağı gün... Yüzleri kapkara-kesilecek olanlara: "İmanınızdan sonra inkar ettiniz, öyle mi? Öyleyse inkar etmenize karşılık olarak azabı tadın" (denilir). (Al-i İmran Suresi, 106)

Tüm bu ayetler, "imandan sonra inkara sapma" gibi bir tehlikenin varlığını açıkça göstermektedir. Ayetlerde sözü edilen kişiler, yaşamlarının bir kısmında Allah'ın varlığına ve birliğine iman edip, O'nun hükümlerine göre yaşamış kişilerdir. Ancak sonra, bir şekilde nefisleri onları Allah'ın dininden uzaklaştırmış ve inkara sürüklemiştir. Bu şekilde inkara düşmekle, belki de diğer pek çok inkarcıdan daha suçlu hale gelmişlerdir. Çünkü onlar doğru olanı öğrenmiş, bir müddet yaşamış ama sonra vicdanları kabul ettiği halde Allah'ın dinini terk etmişlerdir. Bu yüzden bir zamanlar yaptıkları tüm hayırlı işler de, tamamen boşa gitmiştir. (En doğrusunu Allah bilir.) Bu yüzden bir insanın dünyada geçirdiği süre boyunca bir gün bile imtihan edildiğini unutmaması gerekir. Karşılaştığı tüm olaylarla denemeden geçirildiğini, şeytanın kendisine çeşitli vesilelerle vesvese vermeye çalışacağını, karşısına çıkan zorlukları hiç bitmeyecekmiş gibi göstermeye ve bu yolla onu doğru yolundan döndürmeye çalışacağını asla aklından çıkarmamalıdır. Çünkü imandan sonra inkara sapmak, sonsuz bir

azabı hak etmek demektir.

Üstelik bu kişiler imanlarından döndükten sonra dünyada sefil bir hayat yaşarlar. Maddi olarak zenginliğe ve refaha ulaşırsalar bile, hayatlarının sonuna kadar manevi bir azap çekerler. Gerçeği bildikleri için sürekli olarak vicdanlarını bastırmaya çalışırlar, ama bunun verdiği vicdan azabı ise sürekli olarak canlarını yakar. Asıl büyük azabı ise, ölümleriyle birlikte başlayacak olan ahiret hayatında yaşarlar. Allah bu gibilerin durumunu şöyle haber vermektedir:

Şüphesiz küfredip kafir olarak ölenler, bunların hiçbirinden, yeryüzü dolusu altını olsa -bunu fidye olarak ver- se de- kesin olarak kabul edilmez. Onlar için acı bir azap vardır ve onların yardımcıları yoktur. (Al-i İmran Suresi, 91)

Madem böyle bir tehlike vardır, bir mümin hayatının en son anına kadar bu tehlikeden sakınmak zorundadır. Çünkü insanın "iman ettim" deyip, gevşeklik göstermemesi çok önemlidir. İnsan ne zaman yaptıklarının sonsuz ahiret hayatına ulaşmak için yeterli olduğunu düşünse, o zaman "**Hayır; gerçekten insan, azar. Kendini müstağni gördüğünden.**" (Alak Suresi, 6-7) ayetlerinde bildirildiği gibi azgınlık gösterebilir. Bu nedenle de her an bu tehlikeyi gözönünde bulundurmalı, her hareketinde Allah'ın rızasına uygun hareket etmelidir. Çünkü imtihan, insanın hayatının son anına kadar devam etmektedir.

Mücadeleden Geri Kalanlar ve Kaçanlar

Kalbindeki iman zayıflamış ya da tümüyle yok olmuş bir kimse, bir süre sanki hiçbir şey yokmuş gibi Müslümanların arasında bulunabilir ve dinin kurallarına uygun bir görüntü altında yaşayabilir. Ancak Allah bu gibi insanları açığa çıkarmak için bazı imtihan ortamları yaratır. Zorluklarla, açlıkla, yoklukla, hastalıkla, mallardan ve canlardan eksiltmeyle denemeden geçirilen müminlerin bu zorluklar karşısında

sağlamlığı artarken, kalplerinde hastalık olanlar ise her geçen an inkara biraz daha yaklaşırlar.

İşte son anın önemi burada bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bir insan hayatının büyük bölümünü iman ederek geçirebilir. Dine büyük hizmetlerde bulunup, son derece hayırlı işler yapabilir. Ancak eğer vicdanına uymaktan vazgeçer, gevşeklik gösterir ve bu nedenle de kalbi katılaştır ise, söz konusu imtihan anlarında gereken dirayeti gösteremeyecektir. Dünya sevgisi ve can korkusu Allah rızasına ağır basıp, bu kişiyi küfre sürükleyebilir.

Ayetlerde pek çok peygamberin, kendi döneminde saldırgan bir topluma karşı, masum insanları korumak ve Allah'ın dinini muhafaza etmek için mücadele ettiğinden bahsedilmektedir. Bu mücadele o dönemler için çok önemli bir ibadettir. Peygamberimiz (sav) döneminde de inkarcı topluluklara karşı güçlü bir mücadele yürütülmüştür. Allah'ın ve Peygamberin emriyle gerçekleştirilmiş olan bu mücadelelerin hepsi dini bir yükümlülüktür. Bu görevden kaçmak isteyenler ise, Kuran'da kalpleri mühürlenmiş, yani tam olarak imandan çıkmış kimseler olarak bildirilmektedir.

Günümüzde ise Müslümanların inkarcılara karşı yapacakları bu mücadele fikri alanda yürütülmektedir. Bu fikri mücadele ise inkarcıların tüm dayanak noktalarının bilimsel olarak ortadan kaldırılması, ilmi olarak çürütülmesi anlamını taşımaktadır. Bu konuda her Müslümana çok büyük bir sorumluluk düşmektedir ve hiç kimse fikri mücadelede geri planda kalmamalıdır. Çünkü Allah ayetlerinde, geride kalmayı tercih edenlerin kalplerinin katılaştığını bildirmiştir:

"Allah'a iman edin, O'nun elçisi ile cehd etmeye çıkın" diye bir sûre indirildiği zaman onlardan servet sahibi olanlar, senden izin isteyip: "Bizi bırakıver, oturanlarla birlikte olalım" dediler. Geri kalanlarla birlikte olmayı seçtiler. Onların kalpleri mühürlenmiştir. Bundan dolayı kavrayıp-anlamazlar. (Tevbe Suresi, 86-87)

Kuran'da verilen başka bir örnek ise bir zorlukla karşılaştıklarında

hemen bahaneler öne sürüp, kaçmaya çalışanların kendi nefislerini nasıl helake uğrattıklarıdır:

Eğer yakın bir yarar ve orta bir sefer olsaydı, onlar mutlaka seni izlerlerdi. Ama zorluk onlara uzak geldi. "Eğer güç yetirseydik muhakkak seninle birlikte çıktık." diye sana Allah adına yemin edecekler. Kendi nefislerini helaka sürüklüyorlar. Allah onların gerçekten yalan söylediklerini biliyor. (Tevbe Suresi, 42)

Gerek Peygamberimiz (sav) döneminden, gerekse geçmiş peygamberlerin dönemlerinden verilen bu örnekler bir gerçeği açıkça ortaya koymaktadır: Allah insanları yaşamlarının her anında imtihan etmekte ve doğru söyleyenler ile yalancıların birbirinden ayrılacağı ortamlar yaratmaktadır. Özellikle zorluk ve sıkıntılarla karşılaştıkları dönemlerde Müslümanlar güçlü bir kararlılık gösterirken, zayıf olanlar kendilerini belli etmekte ve dinlerinden geri dönmektedirler. Bunun bir örneği de, Peygamberimiz (sav) döneminde Müslümanlar ile inkarcılar arasında geçen bir savaş anında yaşanmıştır. Ayetlerde böyle bir zorluk anında bazı Müslümanların zayıflık gösterdikleri ve "Allah hakkında cahiliye zanlarına kapıldıkları" anlatılmaktadır. Şeytan, zorluk anında, bu Müslümanların "ayaklarını kaydırmak" istemiştir:

İki topluluğun karşı karşıya geldikleri gün, sizden geri dönenleri, kazandıkları bazı şeyler dolayısıyla şeytan onların ayağını kaydırmak istemişti. Ama andolsun ki, Allah onları affetti. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, yumuşak olandır. (Al-i İmran Suresi, 155)

Allah bu olayda zayıflık gösteren Müslümanları affettiğini bildirmiştir.

İşte bu ayetlerde bildirilen olayda inananlar için çok büyük dersler vardır. Çünkü Allah iyilerle kötülerin ayrılması için insanların mutlaka denemelerden geçirileceklerini vaat etmiştir. Bu "zor anlar"a kar-

şı dayanıklı olmanın tek yolu ise Allah'a güçlü iman, ihlas ve samimi-yettir. Elbette Allah salih kullarına kolaylık verir, onların "ayaklarını sağlamlaştırır", onların kalplerine her türlü zor ortamda "huzur ve güven duygusu" indirir. Ama şunu da unutmamak gerekir ki, Allah'ın yeryüzünde insanları imtihan edeceğine ve iyilerle kötülerini ayıracağına dair vaadi kesindir:

Yoksa siz, içinizden cehd edenleri (çaba harcayanları) ve Allah'tan ve Resûlü'nden ve müminlerden başka sır-dos-tu edinmeyenleri Allah 'bilip (ortaya) çıkarmadan' bırakılıvereceğinizi mi sandınız? Allah yaptıklarınızdan haberdardır. (Tevbe Suresi, 16)

İnsanlar, (sadece) "İman ettik" diyerek, sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun, onlardan öncekileri sınadık; Allah, gerçekten doğruları da bilmekte ve gerçekten yalancıları da bilmektedir. (Ankebut Suresi, 2-3)

SONUÇ

Ş u an tüm insanlar, hızla ölüm anlarına doğru yaklaşıyorlar. Bugün en genç insan için de, en yaşlı insan için de ölüm aynı uzaklıkta. Çünkü kimin ne zaman ve nasıl öleceği belli değil. 68 yaşında yatağında ölümü bekleyen bir insan için ölüm ne kadar yakınsa, 18 yaşında yolda yürümekte olan bir genç için de aynı yakınlıkta. Belki de o genç birkaç dakika sonra karşıdan karşıya geçerken bir kaza geçirecek ve bu dünyada yaşadığı hayatı son bulacak. Belki de şu an onun son dakikaları...

İşte her insanın yaşamındaki en büyük gerçeklerden biri budur.

O halde her insan bir nevi yarış içindedir. Dünyada kendisine verilen süre içinde ahirete yönelik en fazla kazancı sağlamakla yükümlüdür. Bediüzzaman'ın da söylediği gibi dünya iman eden insanlar için "seyyar bir ticarethane ve kısa bir müddet için yol üstünde kurulmuş bir pazardır."⁹ Yani bir insan burada çok karlı bir ticaret yapabilir ve ahirette sonsuza kadar bu dünyada kazandığı ecirlerin karşılığını yaşayabilir.

İşte burada sağduyu sahibi bir insana düşen vicdanının sesini dinleyip, Allah'ın kendisini bir denemeden geçirdiğini hiçbir şekilde unutmamaktır. Allah, bu zorlu gibi gözükken yolda insana rehber olarak Kuran'ı, örnek olarak da elçileri ve salih müminleri göndermiştir. Samimi kalple Allah'a yönelen bir insan karşısına ne tür bir zorluk çıkarsa çıksın, mutlaka bir kolaylıkla karşılaşacak ve kurtuluşa erecek-

tir. Yani bu imtihan dünyasının en büyük sırlarından biri, iman edenler için mutlak bir kazançla noktalanmasıdır.

Bundan sonra iman eden bir insanın yapması gereken tek şey, kaderinin izleyicisi olarak salih müminlerin ayetlerde bildirilen ahlakını kendine örnek almasıdır. Her ne olursa olsun Allah'a sadakat gösteren, sabır ve kararlılıkla ahirete yönelen kişilerin durumu Kuran'da şöyle haber verilmiştir:

Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever. Onların söyledikleri: "Rabbimiz, günahlarımızı ve işimizdeki aşırılıklarımızı bağışla, ayaklarımızı (bastıkları yerde) sağlamlaştırdı ve bize kafirler topluluğuna karşı yardım et" demelerinden başka bir şey değildi. Böylece Allah, dünya ve ahiret sevabının güzelliğini onlara verdi. Allah iyilikte bulunanları sever. (Al-i İmran Suresi, 146-148)

EVİRİM YANILGISI

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar. Bugün bilimsel gelişmeler, evreni ve tüm canlıları Allah'ın yaratmış olduğu gerçeğini gözler önüne sermektedir. Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta, Darwin'in kitabındaki "**Teorinin Zorlukları**" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu. Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılabileceğini, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır. Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır. Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorisinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia

edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemiştir. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı. Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in *Türlerin Kökeni* adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemiştir:

*"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür."*⁰

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücrelerinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücreninin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı: **"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır."**¹¹

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi. O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı.¹² Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti.¹³

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? ¹⁴

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrin teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmazla girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır.

Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler bir araya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950} 'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50} 'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır.

Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden olduğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır.¹⁵

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiç-

bir evrimleştirici güce sahip olmadığına anlaşılmış olmasıdır.

Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: *Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...*

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez.

Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı.¹⁶

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarırken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin *Türlerin Kökeni* adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti.¹⁷ Ama Mendel'in keşfettiği ve 20. yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece **doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.**

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi, ya da daha yaygın ismiyle Neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi. Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model Neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: **Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.**

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rastgele ve zararlıdır. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rastgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir.¹⁸

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "ev-

rim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır. Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler" in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir. Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşıırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "**ara-geçiş formu**" adını verirler. Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, *Türlerin Kökeni*'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış oldukları- nın kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir.¹⁹

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir. Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager,

bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz.²⁰

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıydılar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir.²¹

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani **"Türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.**

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategorî" sayılır:

1— *Australopithecus*

2— *Homo habilis*

3— *Homo erectus*

4— *Homo sapiens*

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "*Australopithecus*" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin *Australopithecus* örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir.²²

İnsan evriminin bir sonraki safhasını da evrimciler, "homo" yani insan olarak sınıflandırır. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, *Australopithecus*'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder.²³

Evrimciler "*Australopithecus* > *Homo habilis* > *Homo erectus* > *Homo sapiens*" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, *Australopithecus*, *Homo habilis* ve *Homo erectus*'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir.²⁴ Dahası *Homo erectus* sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, *Homo sapiens neandertalensis* ve *Homo sapiens sapiens* (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır.²⁵

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açık-tır ki bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriy-

le karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler.²⁶

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir. Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle *Australopithecus* fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunso canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür.²⁷

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterse-niz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia eder. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırınsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hü-

re yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçük bir noktaya ulaşırlar. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgilerden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz. Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz. Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu

TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir. İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmeye olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarı ne kadar gürültülü de olsa beyin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojiye çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa

mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir. Şimdiye kadar insanlığının yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ıslıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla

açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır.

Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?...

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler. Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, ilahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz.²⁸

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağın yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler, -kendi deyimleriyle-

"İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler. Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklendir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcı'nın eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitilmiş insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrika'lı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar

için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlarıdır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülediklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyü'nün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyü'nün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücülerini" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la - Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüünü, Kuran'daki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyüünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır.²⁹

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

NOTLAR

- 1 Risale-i Nur Külliyyatı, *Sözler*, s. 277
- 2 Risale-i Nur Külliyyatı, *Sözler*, s. 126-127
- 3 Risale-i Nur Külliyyatı, *Sözler*, s. 765
- 4 Risale-i Nur Külliyyatı, *Tarihçe-i Hayat*, s. 198
- 5 Risale-i Nur Külliyyatı, *Lemalar*, s. 10
- 6 Risale-i Nur Külliyyatı, *Mektubat*, s. 43-44
- 7 Risale-i Nur Külliyyatı, *Bedüzzaman Cevap Veriyor*, s. 215-216
- 8 Risale-i Nur Külliyyatı, *Şualar*, s. 522
- 9 Risale-i Nur Külliyyatı, *Sözler*, s. 834
- 10 Sidney Fox, Klaus Dose, *Molecular Evolution and The Origin of Life*, New York: Marcel Dekker, 1977. s. 2
- 11 Alexander I. Oparin, *Origin of Life*, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196
- 12 "New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", *Bulletin of the American Meteorological Society*, cilt 63, Kasım 1982, s. 1328-1330.
- 13 Stanley Miller, *Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, s. 7
- 14 Jeffrey Bada, *Earth*, Şubat 1998, s. 40
- 15 Leslie E. Orgel, *The Origin of Life on Earth*, Scientific American, cilt 271, Ekim 1994, s. 78
- 16 Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition*, Harvard University Press, 1964, s. 189
- 17 Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition*, Harvard University Press, 1964, s. 184.
- 18 B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988
- 19 Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition*, Harvard University Press, 1964, s. 179
- 20 Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, cilt 87, 1976, s. 133
- 21 Douglas J. Futuyma, *Science on Trial*, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197
- 22 Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", *Nature*, cilt 258, s. 389
- 23 J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", *Scientific American*, Aralık 1992
- 24 Alan Walker, *Science*, vol. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, *Physical Anthropology*, 1st ed., New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s.221; M. D. Leakey, *Olduvai Gorge*, vol. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272
- 25 *Time*, Kasım 1996
- 26 Stephen. J. Gould, *Natural History*, vol. 85, 1976, s. 30
- 27 Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19
- 28 Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", *The New York Review of Books*, 9 Ocak, 1997, s. 28.
- 29 Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom*, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43

**Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka
bizim hiçbir bilgimiz yok. Gerçekten Sen, herşeyi bilen,
hüküm ve hikmet sahibi olansın."**

(Bakara Suresi, 32)
